

ZARZĄDZENIE NR 33/21
PREZYDENTA MIASTA GDAŃSKA
z dnia 13 stycznia 2021 r.

w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu Gdańskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2024

Na podstawie art. 30 ust. 1, art. 33 ust. 1 w związku z art. 5a ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, zm.: poz. 1378) oraz § 1 i 7 uchwały Nr XVI/494/15 Rady Miasta Gdańska z dnia 26 listopada 2015 r. w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych z mieszkańcami miasta Gdańska, zmienionej uchwałą Nr XVIII/546/16 z dnia 28 stycznia 2016 r., uchwałą Nr XXVIII/764/16 z dnia 25 sierpnia 2016 r., **zarządza się, co następuje:**

§ 1. 1. Przeprowadza się konsultacje społeczne projektu Gdańskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2024, zwanego dalej Programem.

2. Ustala się Regulamin konsultacji stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszego zarządzenia.

3. Celem konsultacji jest zebranie opinii i propozycji zmian od ogółu mieszkanek i mieszkańców Gdańska oraz od podmiotów realizujących działania statutowe w obszarze profilaktyki i przeciwdziałania przemocy w rodzinie na rzecz mieszkanek i mieszkańców Gdańska, do treści projektu Gdańskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2024, stanowiącego załącznik Nr 2 do niniejszego zarządzenia.

§ 2. 1. Konsultacje odbywają się w formie elektronicznej lub tradycyjnej z wykorzystaniem „Formularza zgłaszania uwag/kwestionariusza ankiety elektronicznej do Programu, stanowiącego załącznik Nr 3 do niniejszego zarządzenia.

2. Formularz, o którym mowa w ust. 1 należy złożyć:

- 1) osobiście do skrzynki oddawczej w budynku Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku przy ul. Konrada Leczkowa 1A w dniach i godzinach pracy Ośrodka;
- 2) za pośrednictwem poczty na adres: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku ul. Konrada Leczkowa 1A 80-432 Gdańsk;
- 3) za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres: magdalena.szerszynska@gdansk.gda.pl.

3. Formularz, o którym mowa w mowa w § 2 ust. 1 dostępny jest:

- 1) w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu Miasta www.gdansk.pl;
- 2) w wersji papierowej w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku ul. Konrada Leczkowa 1A.

4. Jednostką organizacyjną odpowiedzialną za obsługę organizacyjno-techniczną konsultacji społecznych jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku.

5. Uprawnionymi do wzięcia udziału w konsultacjach są:

- 1) mieszkanki i mieszkańcy Gdańska;
- 2) podmioty (m.in. organizacje pozarządowe, instytucje, podmioty lecznicze) realizujące działania statutowe w obszarze profilaktyki i przeciwdziałania przemocy w rodzinie na rzecz mieszkanek i mieszkańców Gdańska.

6. Konsultacje rozpoczynają się od 14 stycznia 2021 r. i trwają do 27 stycznia 2021 r.

§ 3. 1. W celu przeprowadzenia konsultacji powołuje się Zespół ds. konsultacji projektu Programu i określa się Regulamin pracy Zespołu, stanowiący załącznik 4 do niniejszego zarządzenia.

2. W skład Zespołu ds. konsultacji projektu Programu, zwanego dalej Zespołem wchodzi:

- 1) Agnieszka Chomiuk - Przewodnicząca Zespołu - Z-czyni Dyrektorki Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku;
- 2) Barbara Mejsner - członkini Zespołu - Kierowniczka Samodzielnego Referatu Analiz i Rozwoju w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Gdańsku;
- 3) Magdalena Szerszyńska - członkini Zespołu - Główna specjalistka ds. przeciwdziałania przemocy w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Gdańsku;
- 4) Katarzyna Stryjek - członkini Zespołu - Prezes Polskiego Centrum Mediacji Oddział Trójmiasto;
- 5) Teresa Smoła - członkini Zespołu - Dyrektorka Gdańskiego Ośrodka Pomocy Psychologicznej dla Dzieci i Młodzieży;
- 6) Mariusz Wilk - członek Zespołu - przedstawiciel Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Gdańskie.

§ 4. Wykonanie zarządzenia powierza się Dyrektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

z up. PREZYDENT MIASTA GDAŃSKA
ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA
GDAŃSKA

Alan Aleksandrowicz

REGULAMIN KONSULTACJI

§ 1. 1. Konsultacje społeczne projektu Gdańskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2024 są:

- 1) jednoetapowe;
- 2) mają charakter bezpośredni i równy;
- 3) obejmują cały teren administracyjny miasta Gdańska.
  2. Konsultacje odbywają się od 14 stycznia 2021 r. i trwają do 27 stycznia 2021 r.
  3. Opinie i uwagi złożone po terminie nie będą brane pod uwagę.

§ 2. Konsultacje uznaje się za ważne bez względu na liczbę osób biorących w nich udział.

§ 3. Do wzięcia udziału w konsultacjach uprawnione są:

- 1) mieszkańcy i mieszkańcy Gdańska;
- 2) podmioty (m.in. organizacje pozarządowe, instytucje, podmioty lecznicze) realizujące działania statutowe w obszarze profilaktyki i przeciwdziałania przemocy w rodzinie na rzecz mieszkanki i mieszkańców Gdańska.

§ 4. Weryfikacji uprawnień osób fizycznych i prawnych, biorących udział w konsultacjach dokonuje Zespół, o którym mowa w § 3 zarządzenia. W przypadku osób fizycznych Zespół dokonuje weryfikacji w oparciu o dane udostępnione przez Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Gdańsku. Zespół może wezwać osoby upoważnione do reprezentowania podmiotu składającego uwagi i opinie do projektu Programu do udokumentowania realizacji działań statutowych z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania przemocy w rodzinie na rzecz mieszkanki i mieszkańców Gdańska.

§ 5. Uczestnictwo w konsultacjach polega na:

- 1) zapoznaniu mieszkańców z planowanymi działaniami i wyrażeniu własnych uwag oraz sugestii co do ostatecznego kształtu przyjętego Programu;
- 2) badaniu poglądów mieszkańców Miasta przez zebranie opinii lub propozycji zmian do projektu Programu zgodnie z § 2 ust. 1. niniejszego zarządzenia, w okresie trwania konsultacji od 14 stycznia 2021 r. do 27 stycznia 2021 r.

§ 6. 1. Zespół opracowuje Raport podsumowujący z przeprowadzonych konsultacji w terminie nie dłuższym niż 4 dni roboczych od zakończenia konsultacji, który przedkłada do akceptacji Prezydentowi Miasta Gdańska.

z up. PREZYDENT MIASTA GDAŃSKA
ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA
GDAŃSKA

Alan Aleksandrowicz

**Projekt Gdańskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2021 - 2024**

I. Informacje wprowadzające		
Nazwa strategii/programu/projektu		Gdański Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2024
Charakter przedsięwzięcia		• <u>Program</u>
Typ przedsięwzięcia		• <u>nieinwestycyjny</u>
Cel		Zapobieganie występowaniu problemu przemocy oraz zapewnienie bezpieczeństwa, wsparcie i ochrona osób krzywdzonych w rodzinie
Opis grupy docelowej		Głównymi grupami docelowymi są: <ul style="list-style-type: none"> - osoby doznające przemocy w rodzinie, w szczególności dzieci, młodzież i inne osoby zależne, zagrożone dyskryminacją, - osoby stosujące przemoc w rodzinie, - osoby będące świadkami przemocy w rodzinie, - osoby/instytucje świadczące pomoc na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, - rodziny zagrożone przemocą, - rodziny w kryzysie okołorozwodowym
Zasięg i zakres oddziaływania	obszar oddziaływania	Miasto Gdańsk
	zakres oddziaływania	Działania profilaktyczne w zakresie problemu przemocy w rodzinie oraz propagowanie wiedzy, postaw i umiejętności życia w rodzinie bez przemocy skierowane do dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych
		Działania interwencyjne, tj. wsparcie osób uwikłanych w przemoc w rodzinie, w tym ofiar i świadków przemocy oraz sprawców.
		Oddziaływania długoterminowe, w tym post-interwencyjne, prowadzone w celu utrzymania rezultatów osiągniętych przez uczestników po wyjściu z sytuacji przemocowych
		Współpraca na rzecz poprawy funkcjonowania grup docelowych programu oraz rozwoju systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, włączając zaangażowane podmioty i instytucje, w szczególności: jednostki administracji rządowej i samorządowej, osoby specjalizujące się w działaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy, Zespół Interdyscyplinarny i Grupy Robocze, sądy,

	<p>prokuraturę, policję, instytucje oświatowe, podmioty lecznicze, organizacje pozarządowe</p> <p>Doskonalenie zawodowe kadr lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie z wykorzystaniem różnych metod, technik i narzędzi rozwijających kompetencje zawodowe kadr</p>
Uzasadnienie konieczności realizacji strategii/programu/projektu	Obowiązek opracowania przez gminę gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie wynika z ustawy o przeciwdziałania przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r.
	Propagowanie modelu rodziny wolnej od przemocy
	Szczególne troska o dobro dzieci, młodzieży i innych osób zależnych doświadczających przemocy w rodzinie
	Poprawa jakości działań systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
	Zintegrowanie działań wspierających przeciwdziałanie przemocy w rodzinie
Całkowity koszt programu	Zadania będą realizowane w oparciu o budżety jednostek, instytucji oraz organizacji pozarządowych
Finansowanie programu	<p>Finansowanie programu odbywać się będzie ze środków budżetu miasta Gdańska, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł, w tym w ramach funduszy europejskich, środków pochodzących z sektora pozarządowego i innych.</p> <p>Jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie zgodnie z kierunkami określonymi przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej</p>
Termin realizacji programu	2021 - 2024
Zarządzanie programem	<p>Program będzie realizowany przy współpracy miasta Gdańska, instytucji i organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie.</p> <p>Program określa najważniejsze elementy systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i zakłada zachowanie spójności z działaniami podejmowanymi na rzecz rodzin w ramach innych programów miejskich. Podmiotem odpowiedzialnym za koordynację i monitorowanie realizacji programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku.</p> <p>Program angażuje zasoby kadrowe systemu pomocy społecznej, edukacji, instytucji, służb miejskich, organizacji pozarządowych i innych współpracujących podmiotów.</p> <p>Zarządzanie Programem odbywać będzie się na</p>

		<p>poziomie strategicznym i na poziomie poszczególnych celów Programu. Odpowiedzialnym za zarządzanie Programem będzie Zastępczyni Dyrektorki ds. wsparcia środowiskowego oraz Zastępca Dyrektorki ds. programów społecznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku. Monitorowanie wskaźników odbywać się będzie m.in. poprzez weryfikację danych zawartych w sprawozdaniach z działalności jednostek organizacyjnych miasta, podmiotów i organizacji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, sprawozdaniach Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, umowach zawartych na realizację zadań, raportach z systemu STD-Pomost, diagnozie potrzeb szkoleniowych i zaświadczeniach o ukończeniu szkoleń, listach obecności i protokołach ze spotkań, wypracowanych modelach i sprawozdaniach z ich wdrażania, przygotowanych analizach, sprawozdaniach realizatorów programu.</p>
Podstawa prawna		<ul style="list-style-type: none"> • ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, • ustawa o samorządzie gminnym, • ustawa o samorządzie powiatowym, • ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, • ustawa o pomocy społecznej, • ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, • ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii, • ustawa o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, • ustawa kodeks karny i ustawa kodeks postępowania karnego, • ustawa kodeks rodzinny i opiekuńczy, • ustawa o Policji, • ustawa o systemie oświaty, • ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
Komplementarność z regionalnymi dokumentami strategicznymi	nazwa dokumentu	Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030
	cele	Cel operacyjny 2.2: Wrażliwość społeczna
Komplementarność z lokalnymi dokumentami strategicznymi	nazwa dokumentu	Gdańsk 2030 Plus Strategia Rozwoju Miasta
	cele	Program Operacyjny 3: Integracja Społeczna i Aktywność Obywatelska: Cel operacyjny III.1. Zwiększenie potencjału rozwojowego społeczności lokalnych, rodzin i osób

	<p>Cel operacyjny III.5. Podniesienie jakości systemu wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej</p> <p>Cel operacyjny III.6. Podniesienie jakości systemu integracji społecznej</p>
nazwa dokumentu	Gdańska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2030
cele	<p>Cel strategiczny główny: Zwiększanie spójności społecznej i jakości wsparcia osób z trudnościami, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym</p> <p>Cel strategiczny 1: Rozwój wsparcia skierowanego do osób i rodzin w pokonywaniu trudności, ubóstwa lub wykluczenia społecznego</p> <p>Cel strategiczny 2: Zwiększenie zintegrowania i udziału wszystkich polityk publicznych w rozwiązywanie problemów społecznych</p> <p>Cel strategiczny 3: Poprawa jakości zarządzania systemem polityki społecznej</p>
nazwa dokumentu	Wieloletni Ramowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasta Gdańska na lata 2021 - 2025
kierunki	<p>Kierunek Nr 1: Prewencja</p> <p>Obszar: Edukacja zdrowotna oraz podnoszenie kompetencji kadr</p> <p>Obszar: Profilaktyka</p> <p>Kierunek Nr 2: Interwencja</p> <p>Obszar: Redukcja szkód, leczenie, rehabilitacja i reintegracja zdrowotna, społeczna i zawodowa</p>
nazwa dokumentu	Szczegółowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasta Gdańska na rok 2021
kierunki	<p>Kierunek Nr 1: Prewencja</p> <p>Obszar: Edukacja zdrowotna oraz podnoszenie kompetencji kadr</p> <p>Obszar: Profilaktyka</p> <p>Kierunek Nr 2: Interwencja</p> <p>Obszar: Redukcja szkód, leczenie, rehabilitacja i reintegracja zdrowotna, społeczna i zawodowa</p>
nazwa dokumentu	Gdański Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021 - 2023
cele	<p>Cel główny:</p> <p>Tworzenie warunków rozwoju dla dzieci i rodzin przeżywających trudności w wychowywaniu dzieci przez doskonalenie systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej</p> <p>Cel szczegółowy 1:</p> <p>Prawidłowe funkcjonowanie rodzin przeżywających trudności w wychowywaniu dzieci w środowisku</p>

		<p>lokalnym</p> <p>Cel szczegółowy 2: Skuteczne wsparcie dzieci przebywających w pieczy zastępczej</p> <p>Cel szczegółowy 3: Rozwój systemu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wychowywaniu dzieci i systemu wspierania pieczy zastępczej</p>
	nazwa dokumentu	Gdański Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2016 - 2023
	cele	<p>Cel szczegółowy 1. Prewencja - podniesienie wartości zdrowia psychicznego i ograniczenie zjawisk mu zagrażających</p> <p>Cel szczegółowy 2. Interwencja - Rozwój wczesnej, kompleksowej, dostępnej interwencji diagnostycznej i terapeutycznej oraz zapewnienie bezpieczeństwa i opieki</p>
	nazwa dokumentu	Program Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych na lata 2016 - 2023
	cele	<p>Cel szczegółowy 3: Podniesienie jakości i rozszerzenie dostępu do edukacji ekonomicznej i prewencji nadmiernych zadłużeń</p> <p>Cel szczegółowy 4: Podniesienie jakości i rozszerzenie dostępu do oferty wsparcia dla osób zadłużonych</p> <p>Cel 5: Podniesienie jakości i rozszerzenie dostępu do oferty wsparcia ofiar przestępstw i nadużyć ekonomicznych</p>
	nazwa dokumentu	Gdański Program Mieszkalnictwa Społecznego dla osób/rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym na lata 2016 - 2023
	cele	Cel szczegółowy 2: Zapewnianie wysokiej jakości wsparcia dla uczestników Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego
	nazwa dokumentu	Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Gdańska na lata 2020 - 2024
	cele	Tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej
Powiązanie z innymi dokumentami m.in. rekomendacjami, wytycznymi	nazwa dokumentu	Procedura Niebieskie Karty
	cele	Rozpoznawanie przemocy i usprawnienie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym oraz tworzenie warunków do systemowego, interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną
	nazwa dokumentu	Model Integracji Imigrantów
	cele	Przemoc i dyskryminacja: Zapewnienie bezpieczeństwa i poszanowania praw

		imigrantów poprzez poprawę systemu przeciwdziałania przemocy i dyskryminacji
	nazwa dokumentu	Model na Rzecz Równego Traktowania
	cele	Budowanie zróżnicowanego, otwartego społeczeństwa Budowanie miasta przyjaznego i bezpiecznego, gdzie każda osoba czuje się szanowana
	nazwa dokumentu	„Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka” oraz wewnętrzne „Polityki ochrony dziecka przed krzywdzeniem”
	cele	Procedura ułatwia podejmowanie działań i zawiera schematy postępowania interwencyjnego służb szczególnie odpowiedzialnych za ochronę bezpieczeństwa dziecka, które współdziałają w ramach interwencji. Polityki placówek stanowią wewnętrzne procedury i regulacje mające na celu skuteczną ochronę dziecka przed krzywdzeniem.
Lider/koordynator	nazwa jednostki/ koordynator	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku
	e-mail	mopr@mopr.gda.pl
	telefon	58/342 31 50, 58/342 31 34
	Adres	80-432 Gdańsk ul. Konrada Leczkowa 1A
Partnerzy/realizatorzy		<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Interdyscyplinarny w Gdańsku (ZI), • Wydział Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego (WRS), • Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Gdańsku (WGK), • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku (MOPR), • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gdańsku (GKRPA), • placówki oświatowe w Gdańsku - szkoły, przedszkola, • poradnie psychologiczno-pedagogiczne (PPP), • placówki wsparcia dziennego, pogotowia rodzinne, placówki całodobowe, w tym opiekuńczo-wychowawcze, • Zespół Gdańskiego Pogotowia Opiekuńczego, • Gdański Zespół Żłobków (GZZ), • Gdański Ośrodek Promocji Zdrowia i Profilaktyki Uzależnień w Gdańsku (GOPZiPU), • Gdański Ośrodek Pomocy Psychologicznej dla Dzieci i Młodzieży (GOPP), • Straż Miejska w Gdańsku (SM), • podmioty lecznicze,

- Miejska Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Gdańsku (MPTU),
- Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Gdańsku (WOTU),
- Centrum Pomocy Dzieciom pokrzywdzonym przestępstwem w Gdańsku,
- Ośrodek Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przystępstwem w Gdańsku,
- Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ),
- Środowiskowe Domy Samopomocy (ŚDS),
- Domy Pomocy Społecznej (DPS),
- ośrodki wsparcia,
- Komenda Miejska Policji w Gdańsku (KMP),
- sądy,
- prokuratury,
- organizacje pozarządowe, osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego; spółdzielnie socjalne, spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1133), stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego,
- punkty konsultacyjne,
- podmioty prowadzące działalność gospodarczą.

Zespół opracowujący Program:

- Agnieszka Budzyńska - przedstawicielka Fundacji Teneo w Gdańsku,
- Agnieszka Chomiuk - przedstawicielka Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku
- Agnieszka Czaja - przedstawicielka Aresztu Śledczego w Gdańsku,
- Aleksander Czapski - przedstawiciel Prokuratur Rejonowych w Gdańsku,
- Magdalena Grenda - przedstawicielka Caritas Archidiecezji Gdańskiej Okręgowego Ośrodka Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przystępstwem,
- Wojciech Heyke - przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku,
- Jacek Jasionek - przedstawiciel Stowarzyszenia Tolerado,
- Grzegorz Lipiec - przedstawiciel Wydziału Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku,
- Barbara Mejsner - przedstawicielka Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku,
- Lucyna Maculewicz - przedstawicielka Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 3

w Gdańsku,

- Aleksandra Mosiołek - przedstawicielka Fundacji Centrum Praw Kobiet,
- Renata Neumann - przedstawicielka Wydziału Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Gdańsku,
- Elżbieta Omiecińska - przedstawicielka Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku,
- Dominik Polsakiewicz - przedstawiciel Komendy Miejskiej Policji w Gdańsku,
- Daniel Różański - przedstawiciel Kościoła Echo w Gdańsku,
- Teresa Smoła - przedstawicielka Gdańskiego Ośrodka Pomocy Psychologicznej dla Dzieci i Młodzieży,
- Agnieszka Solecka - przedstawicielka Straży Miejskiej w Gdańsku,
- Katarzyna Steinborn - przedstawicielka Wydziału Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku,
- Magdalena Szerszyńska - przedstawicielka Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku,
- Katarzyna Stryjek - przedstawicielka Gdańskiego Centrum Mediacji Szkolnej i Rówieśniczej,
- Agnieszka Tulin-Kardaś - przedstawicielka Stowarzyszenia Rodzin Pelikan w Gdańsku
- Mariusz Wilk - przedstawiciel Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta koło Gdańskie.

W pracach nad opracowaniem Programu udział wzięli również:

- Klaudia Iwicka - przedstawicielka Centrum Wsparcia Imigrantek i Imigrantów,
- Marianna Palider - przedstawicielka Stowarzyszenia WAGA w Gdańsku,
- Krzysztof Sarzała - przedstawiciel Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę Oddział w Gdańsku.

Program został opracowany w oparciu o:

Raport z badań ilościowych zrealizowanych wśród dorosłych mieszkańców Gdańska z wykorzystaniem ankiety online „Gdańsk bez przemocy” opracowany w XII 2019 r., analizę wszczynanych procedur „Niebieskie Karty” na terenie Gdańska w latach 2018 - 2019, analizę i badanie rodzin asystentów pod kątem występowania kryzysów okołorozwodowych, opracowaną w VI 2020 r., dane statystyczne zaangażowanych jednostek, podmiotów, instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gdańska, konsultacje i spotkania przeprowadzone z podmiotami zaangażowanymi w realizację zadań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W spotkaniach od V - VIII 2020 r. udział wzięli ww. przedstawiciele instytucji i podmiotów. Na podstawie spotkań opracowano zadania przyporządkowane do każdego celu i zawarte w cz. III Programu oraz rekomendacje do każdego z trzech obszarów.

W miesiącu styczniu 2021 r. przeprowadzono konsultacje projektu Programu:

- z mieszkankami i mieszkańcami Gdańska,
- z Gdańską Radą Działalności Pożytku Publicznego
- z Zespołem Interdyscyplinarnym w Gdańsku.

II. DIAGNOZA DO GDAŃSKIEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2021 – 2024

1. OPIS MERYTORYCZNY

Realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie należy do zadań gminy i powiatu na zasadach określonych m.in. w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Opracowanie i realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest zadaniem własnym gminy wynikającym z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Działający od 2010 r. Zespół Interdyscyplinarny powołany przez Prezydenta Miasta Gdańska corocznie wyznacza kierunki działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gdańsku, wspiera oraz koordynuje działania podmiotów miejskich realizujących zadania ustawowe i wynikające z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieskie Karty”. Do wdrożenia skutecznego systemu wsparcia skierowanego do rodzin doznających przemocy opracowano i wdrażano „Proces obiegu i rozpatrywania procedur Niebieskich Kart w mieście Gdańsk - Niebieska Karta Niesie Pomoc”. Szczegółowy sposób postępowania stanowi załącznik Nr 1 do Programu, nadając procedurze interwencyjny charakter działań i konieczność powiązania ról poszczególnych specjalistów. W Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Gdańsku i Komendzie Miejskiej Policji funkcjonuje sieć Koordynatorów procedury „Niebieskie Karty”, pracujących w sposób interdyscyplinarny, integrując różne środowiska zawodowe pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jednym z elementów systemu pomocowego w zakresie ochrony dzieci przed krzywdzeniem jest „Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka” przyjęta zarządzeniem Nr 197/15 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 18 lutego 2015 r. z późn. zm., która zawiera schematy postępowania interwencyjnego służb i podmiotów miejskich, współdziałających w ramach interwencji, szczególnie odpowiedzialnych za ochronę bezpieczeństwa dziecka. Z wykorzystaniem Procedury, włączając w system wszystkie placówki, w których odbywa się praca z dziećmi opracowane zostały wewnętrzne polityki ochrony dziecka przed krzywdzeniem. Innym opracowanym i wdrażanym od 2017 r. elementem systemu pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie jest „Procedura postępowania dotycząca udzielania pomocy mieszkaniowej ofiarom przemocy domowej”. Stanowi przyspieszone i zasadne działanie w przypadkach występowania przemocy, osobom, które niezwłocznie wymagają wsparcia lokalowego w celu uzyskanie bezpieczeństwa, m.in. oddzielenia od sprawcy przemocy.

Nieodzownym elementem systemu jest Program Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie stanowiący załącznik Nr 2 do Programu, którego zasadniczym celem jest zatrzymanie przemocy. Kompleksowość działań uzupełnia Program Psychologiczno-Terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie, skoncentrowany przede wszystkim na realizacji celów terapeutycznych, który ma utrwalić zaprzestanie stosowania przemocy w rodzinie i społeczeństwie, stanowiący załącznik Nr 3 do Programu. Stanowią kompleksowe i komplementarne działania systemowe w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zgodnie z wyznaczonymi ramami systemu priorytetowe jest zapewnienie bezpieczeństwa i ochrona osób krzywdzonych, doprowadzenie do odizolowania osób stosujących przemoc i ustania przemocy w rodzinie, mając w szczególności na względzie ochronę dzieci.

W przeciwdziałaniu przemocy nacisk kładziony jest na pracę interdyscyplinarną i kompleksową przy pełnym zaangażowaniu przedstawicieli - specjalistów służb miejskich, podmiotów i organizacji pozarządowych. Zgodnie z definicją, zawartą w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc w rodzinie to jednorazowe

albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Inaczej mówiąc przemoc jest intencjonalna, narusza prawa i dobra osobiste drugiego człowieka, utrudnia samoobronę z uwagi na wyraźną asymetrię sił, powoduje szkody fizyczne i psychiczne - cierpienie i ból. Żaden człowiek nie powinien i nie może być narażony na przemoc w rodzinie. Dlatego też kwestia ta stanowi ogromne wyzwanie dla służb i instytucji zainteresowanych losem osób zagrożonych przemocą lub już jej doświadczających oraz zaspokojeniem potrzeb i praw tych osób. Duże znaczenie w przypadku zagrożenia przemocą w rodzinie mają przede wszystkim działania profilaktyczne, które wprowadzone odpowiednio wcześniej dają szansę na uniknięcie głębokiego kryzysu w rodzinie.

Gdański Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2024 zakłada skuteczną profilaktykę skierowaną na najważniejsze czynniki ryzyka występujące w rodzinie i jej otoczeniu społecznym, interwencję i wsparcie w sytuacji przemocy jak również doskonalenie systemu wsparcia jako nieodłącznego ogniwa w zapewnianiu pomocy. Zapewnienie szerokiej oferty pomocy ma umożliwić dostęp do najlepiej dopasowanych do potrzeb form wsparcia osobom doświadczającym przemocy jak i osobom podejrzanym o jej stosowanie. Doskonalenie opracowanych procedur i polityk dotyczących przemocy w rodzinie ma natomiast przyczynić się do jeszcze większej integracji i skuteczności systemu pomocowego na rzecz gdańskich rodzin.

Nadrzędnym działaniem są nie tylko oddziaływania profilaktyczne, ale również szybkie rozpoznanie zjawiska przemocy w rodzinie, a następnie przywrócenie osobom doznającym przemocy zdolności w zakresie godnego i bezpiecznego funkcjonowania w rodzinie. Dlatego też, zakłada się aktywne włączenie w realizację Programu wszelkie służby, podmioty i organizacje mające w codziennej pracy styczność z rodziną. Ważnym elementem rozwoju systemu ochrony i pomocy jest z jednej strony kompleksowe wsparcie osób zagrożonych przemocą, w sytuacjach kryzysu okołorodowodowego, gdzie istnieje duże ryzyko przerodzenia się konfliktów w zachowania przemocowe, z drugiej zaś uruchomienie środków prawnych wobec sprawcy przemocy i praca nad zmianą jego zachowań z wykorzystaniem dostępnych oddziaływań.

2. DANE STATYSTYCZNE

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest zdiagnozowanie i stałe monitorowanie rzeczywistego rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie. Obszerne działania związane ze skalą zjawiska przemocy w rodzinie w Gdańsku prowadzi Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, Gdański Ośrodek Pomocy Psychologicznej jak również współpracujące podmioty i organizacje pozarządowe.

Tabela 1. Dane statystyczne MOPR i Zespołu Interdyscyplinarnego w Gdańsku

Realizacja zadań własnych gminy Gdańsk	2017	2018	2019
Liczba realizowanych gminnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie	1	1	1
Liczba działających Zespołów Interdyscyplinarnych (ZI)	1	1	1
Liczba posiedzeń ZI	6	6	6
Liczba powołanych Grup Roboczych (GR)	332	389	543
Liczba spotkań GR	1528	1836	2176
Liczba osób objętych pomocą GR	1288	1543	2025
w tym kobiet	463	566	711

w tym mężczyzn	357	480	639
w tym dzieci	468	497	675
łącznie osoby niepełnosprawne	69	46	73
niepełnosprawne dzieci	14	12	17
łącznie osoby starsze	116	155	183
Liczba rodzin objętych pomocą GR	527	639	716
Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty A - ogółem	336	420	543
w tym przez:			
przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej	60	71	100
przedstawicieli policji	216	284	355
przedstawicieli gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	2	3	0
przedstawicieli oświaty	39	50	64
przedstawicieli ochrony zdrowia	19	12	24
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart C przez ZI/GR	282	368	458
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart D przez ZI/GR	206	267	342
Liczba zakończonych przez ZI/GR procedur Niebieskich Kart na skutek ustania przemocy w rodzinie i zrealizowania indywidualnego planu pomocy	201	284	386
Liczba zakończonych przez ZI/GR procedur Niebieskich Kart - brak zasadności podjęcia działań	26	65	88
Liczba ponownie wszczętych procedur Niebieskich Kart	20	21	28

System ochrony dzieci przed przemocą	2017	2018	2019
Liczba realizowanych „Polityk ochrony dziecka przed krzywdzeniem” w oparciu o „Procedurę interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka”	104	132	213
Liczba dzieci umieszczonych interwencyjnie w pieczy zastępczej z powodu bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie	9	9	2
Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w związku z zagrożeniem przemocy w rodzinie lub z podejrzeniem występowania/stosowania przemocy w rodzinie (postanowienie sądowe)	6	17	18

Tabela 2. Dane statystyczne Komendy Miejskiej Policji w Gdańsku

	2017	2018	2019
Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty przez Policję	205	260	337
w tym:			
przemoc psychiczna	196	224	318
przemoc fizyczna	185	223	297
przemoc seksualna	7	9	15
przemoc ekonomiczna	0	2	1
inna forma	53	40	97
Liczba wszczętych dochodzeń w sprawach związanych z przemocą w rodzinie	110	267	283
Liczba postanowień o odmowie wszczęcia dochodzenia w sprawach związanych z przemocą w rodzinie	61	72	97

Liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez sporządzenie aktu oskarżenia	46	51	52
Liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez umorzenie postępowania	5	144	134
Liczba odizolowanych sprawców przemocy w rodzinie ogółem	104	95	104
w tym:			
kobiet	4	3	5
mężczyzn	100	92	99
Interwencje domowe Policji	2349	5659	5375
Liczba osób doznających przemocy domowej - ogółem	214	275	363
w tym:			
kobiet	189	234	288
mężczyzn	14	16	40
małoletni do lat 18	11	25	35
Liczba osób stosujących przemoc domową - ogółem	205	260	340
w tym:			
kobiet	16	26	35
mężczyzn	189	233	302
nieletni	0	1	3
Liczba osób stosujących przemoc domową będących pod wpływem alkoholu - ogółem	74	81	99
w tym:			
kobiet	4	2	5
mężczyzn	70	79	94
nieletni	0	0	0
Liczba skierowanych przez funkcjonariuszy policji informacji o ujawnionych przypadkach przemocy do różnych podmiotów - ogółem	58	85	130
w tym:			
placówki służby zdrowia	4	5	5
inne	54	80	125
Przestępstwa zgłoszone na szkodę małoletnich w rodzinie, ogółem			
w tym:			
zgwałcenie art. 197 kk	1	2	0
seksualne wykorzystanie niepoczytalności lub bezradności art. 198 kk	0	0	0
seksualne wykorzystanie małoletniego przez nadużycie zaufania lub udzielenie korzyści art. 199 pkt 3 kk	0	0	0
czynności seksualne z małoletnimi poniżej 15 r.ż. (art. 200 kk)	6	4	4
nawiązanie kontaktu z dzieckiem (art. 200a kk) w powiązaniu z art. 197 ust. 3 pkt 2 lub art. 200 (bez związku z przemocą w rodzinie)	15	13	13
kazirodztwo (art. 201 kk)	0	0	0
zmuszanie do uprawiania prostytucji (art. 203 kk)	0	0	0
znęcanie się (art. 207 kk)	10	20	16
rozpijanie małoletniego (art. 208 kk)	0	0	0
porzucenie (art. 210 kk)	1	0	1

uprowadzenie lub zatrzymanie (art. 211 kk)	6	8	3
uporczywe nękanie (art.190a pkt 1 kk)	1	4	0
utrwalenie wizerunku nagiej osoby art. 191a kk)	0	0	0
przestępstwa przemocy zgłoszone między rówieśnikami na terenie placówek oświatowych	38	32	71

Tabela 3. Dane statystyczne Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Gdańsku

	2017	2018	2019
Liczba zgłoszeń dot. przemocy, ogółem	1095	1130	499
w tym:			
przemoc wobec kobiet	991	908	372
przemoc wobec mężczyzn	104	222	47
przemoc wobec dzieci	23	37	82
Całodobowe schronienie - hostel (osoby doświadczające przemocy)	67	85	60
w tym:			
kobiet	39	42	32
mężczyzn	5	6	5
dzieci	23	37	23

Tabela 4. Dane statystyczne całodobowych placówek zapewniających schronienie

	2017	2018	2019
Dom dla Samotnej Matki Caritas			
Liczba umieszczonych matek z dziećmi z powodu przemocy w rodzinie	2	7	7
Schronisko dla kobiet Monar Markot			
Liczba umieszczonych matek z dziećmi z powodu przemocy w rodzinie	70	60	60
Schronisko Prometeusz			
Liczba umieszczonych matek z dziećmi z powodu przemocy w rodzinie	12	0	0

Tabela 5. Dane statystyczne Gdańskiego Ośrodka Pomocy Psychologicznej dla Dzieci i Młodzieży

	2017	2018	2019
Liczba osób zgłaszających się z powodu przemocy w rodzinie	404	352	398
- liczba dzieci objętych pomocą specjalistyczną	135	117	133
- liczba udzielonych porad specjalistycznych	2222	1608	2200
Liczba osób zgłaszających się z powodu wykorzystania seksualnego dziecka	92	102	88
- liczba dzieci	40	44	41
- liczba rodziców	52	58	47
Liczba diagnoz psychologiczno-psychiatrycznych w ramach modelu pomocy dzieciom wykorzystywanym seksualnie i ich rodzinom	23	28	23
Liczba złożonych wniosków do Sądu o wgląd w sytuację rodziny w związku z podejrzeniem/lub doświadczaniem przemocy przez dziecko	6	10	16

Liczba złożonych zawiadomień do organów ścigania w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa przemocy w rodzinie	20	12	19
--	----	----	----

Tabela 6. Dane statystyczne Straży Miejskiej w Gdańsku

	2017	2018	2019
Liczba programów profilaktycznych informacyjno-edukacyjnych promujących właściwe wzorce, postawy społeczne	3	3	3
Liczba uczestników działań	19090	13177	10554

Tabela 7. Dane statystyczne Wydziału Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Gdańsku

	2017	2018	2019
Rekomendacje w zakresie występującej przemocy w rodzinie	16	11	14
Liczba przydzielonych mieszkań socjalnych/komunalnych dla osób doznających przemocy w rodzinie	4	10	4

W ramach wdrażanej procedury pomocy mieszkaniowej dla osób doznających przemocy na przełomie lat 2017 - 2019 obserwuje się przybliżony wskaźnik wydawanych rekomendacji przez MOPR wskazujących konieczność przydziału lokalu gminnego. Z danych MOPR wynika, iż 98% wydawanych rekomendacji dot. kobiet, a 2% mężczyzn. Natomiast na różnym poziomie kształtuje się liczba przydzielonych mieszkań. Z pozyskanych z WGK UM danych wynika, iż 7 rekomendacji oczekuje na realizację. Zasadne jest zatem zwiększanie tej formy wsparcia, szczególnie dla kobiet z dziećmi doświadczających przemocy.

Tabela 8. Dane Gdańskiego Ośrodka Promocji Zdrowia i Profilaktyki Uzależnień

	2017	2018	2019
Liczba programów profilaktycznych służących promowaniu i wdrażaniu prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą	1	1	1
Liczba uczestników	32	43	63
Liczba porad w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie	102	70	51

Tabela 9. Dane statystyczne Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gdańsku

	2017	2018	2019
Liczba udzielonych porad/konsultacji dla osób uzależnionych od alkoholu podejrzanych/lub stosujących przemoc w rodzinie	54	25	33

Tabela 10. Dane statystyczne Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień w Gdańsku

	2017	2018	2019
Liczba osób uzależnionych od alkoholu i podejrzanych/lub stosujących przemoc w rodzinie	890	840	865
Liczba udzielonych porad/konsultacji dla osób uzależnionych od	21300	20274	22055

alkoholu i podejrzanych/lub stosujących przemoc w rodzinie			
Liczba tych osób uczestniczących w terapii grupowej	brak grupy dla „sprawców przemocy”		
Liczba osób współzależnionych od alkoholu i doznających przemoc w rodzinie	608	561	625
Liczba udzielonych porad/konsultacji dla osób współzależnionych od alkoholu i doznających przemocy w rodzinie	21888	20196	22500
Liczba tych osób uczestniczących w terapii grupowej	37	45	49

Tabela 11. Dane statystyczne Centrum Wsparcia Imigrantek i Imigrantów

	2017	2018	2019
Liczba zgłaszających się imigrantów	829	1317	1356
Liczba udzielonych konsultacji specjalistycznych	1551	2026	2043
Liczba udzielonych konsultacji telefonicznych	962	626	319
Liczba imigrantów w kryzysie		22	32

Tabela 12. Dane statystyczne Fundacji Centrum Praw Kobiet Oddział w Gdańsku

	2017	2018	2019
Liczba kobiet zgłaszających się z powodu przemocy w rodzinie, ogółem	437	420	575
Liczba kobiet doświadczających przemocy, które skorzystały z porad specjalistycznych	426	388	538
Liczba udzielonych porad specjalistycznych ogółem, w tym	1467	1221	2099
porad psychologicznych	825	707	1424
porad prawnych	642	514	675
liczba grup wsparcia dla kobiet doświadczających przemocy	1	1	5
liczba kobiet uczestniczących w grupach wsparcia	12	15	64

Tabela 13. Dane statystyczne Gdańskiego Centrum Równego Traktowania w Gdańsku - 2019

Gdańskie Centrum Równego Traktowania w 2019 roku było projektem pilotażowym, który w praktyce realizował swoje zadania od maja do grudnia. W tym czasie GCRT udzielało bezpłatnego wsparcia eksperckiego osobom doświadczającym dyskryminacji z uwagi na 6 ustawowych przesłanek: wiek, płeć, pochodzenie etniczne i narodowe, stan zdrowia/niepełnosprawność, religia/wyznanie/bezwyznaniowość czy orientacja psychoseksualna.

Całość	Wiek	Płeć	Pochodzenie etniczne narodowe	Wyznanie /bezwyznaniowość	Orientacja psychoseksualna i tożsamość płciowa	Stan zdrowia/niepełnosprawność	Dyskryminacja krzyżowa	Łącznie
Liczba osób zgłaszających się do wsparcia indywidualnego	2	37	9	13	36	40	15	152
Liczba godzin psychologicznego	20	195	13	3	148	147	38	564
Liczba godzin wsparcia prawnego	10	75,5	43	16	25	25	5	199,5
Liczba godzin wsparcia	0	16	0	0	19	60	18	113

asystenckiego								
Liczba godzin grup wsparcia	12	22	12	18	36	66	0	166

Tabela 14. Dane statystyczne realizowanego Poradnictwa kierowanego do rodzin w zakresie kontroli zachowań

	2018	2019
Liczba zgłoszonych osób mających problem z emocjami, konfliktami i kontrolą zachowań	14	37 (6 par)
Liczba udzielonych konsultacji/sesji indywidualnych	77	132
Liczba prowadzonych programów	1	1

Tabela 15. Dane statystyczne realizowanego Programu Korekcyjno-Edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie

	2017	2018	2019
Liczba zgłoszonych osób z podejrzeniem lub stosowaniem przemocy w rodzinie	374	376	272
Liczba udzielonych konsultacji/sesji indywidualnych	341	329	300
Liczba prowadzonych sesji grupowych	44	50	50
Liczba osób zakwalifikowanych do sesji grupowych	39	26	35
Liczba osób, które ukończyły cykl sesji grupowych	12	15	13
Liczba prowadzonych programów	1	1	1

Tabela 16. Dane statystyczne realizowanego Programu Psychologiczno-Terapeutycznego dla osób stosujących przemoc w rodzinie

	2018	2019
Liczba zgłoszonych osób z podejrzeniem lub stosowaniem przemocy w rodzinie	23	15
Liczba udzielonych konsultacji/sesji indywidualnych, grupowych	74	44
Liczba udzielonych sesji grupowych	24	58
Liczba osób zakwalifikowanych do sesji grupowych	23	14
Liczba osób, które ukończyły cykl sesji grupowych	16	12
Liczba prowadzonych programów	2	1

Tabela 17. Dane statystyczne Prokuratury w Gdańsku – postępowanie w zakresie przemocy w rodzinie

	2017				2018				2019			
	PO Gdańsk	PR Gd. Oliwa	PR Gd. Śródmieście	PR Gd. Wrzeszcz	PO Gdańsk	PR Gd. Oliwa	PR Gd. Śródmieście	PR Gd. Wrzeszcz	PO Gdańsk	PR Gd. Oliwa	PR Gd. Śródmieście	PR Gd. Wrzeszcz
Wpływ spraw	0	138	101	99	0	153	104	92	1	125	55	124
Sprawy zakończone	0	121	100	100	0	146	87	96	1	117	79	92
Akty oskarżenia	0	42	30	32	0	35	33	28	1	27	37	25
Umorzenia	0	58	48	48	0	79	32	49	0	68	34	43
Odmowy wszczęcia postępowania	0	11	20	12	0	18	12	10	0	3	5	17
Inne zakończenia	0	8	2	8	0	11	10	9	0	15	3	7
Osoby podejrzane	0	52	35	49	0	49	40	39	2	34	43	51
Środki orzeczone wobec sprawców												
- środki zapobiegawcze w postaci nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 275a § 1 kpk), dozoru policji pod warunkiem opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 275 § 3 kpk), dozoru policji z jednoczesnym zobowiązaniem do	0	39	35	37	0	28	32	38	2	29	31	58

powstrzymania się od kontaktu z pokrzywdzonym (art. 275 § 2 kpk), tymczasowego aresztowania (art. 250 § 1 kpk)												
- środki karne: sąd może orzec obowiązek powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, zakaz kontaktowania się z określonymi osobami, zakaz zbliżania się do określonych osób lub nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym w razie skazania za umyślne przestępstwo z użyciem przemocy, w tym przemocy przeciwko osobie najbliższej (art. 41a § 1 kk)	0	8	3	1	0	8	0	0	0	5	8	3

<p>- środki probacyjne (orzekane przez sąd przy warunkowym zawieszeniu kary): powstrzymanie się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach (art. 72 § 1 pkt 7 kk), powstrzymanie się od kontaktowania się z pokrzywdzonymi lub innymi osobami w określony sposób lub powstrzymanie się od zbliżania się do pokrzywdzonego lub innych osób (art. 72 § 1 pkt 7a kk), opuszczenie lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 72 § 1 pkt 7b kk), uczestnictwo w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych (art.72 § 1 pkt 6a kk)</p>	0	0	2	2	0	3	2	0	0	0	0	3
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Tabela 18. Dane statystyczne Sądu Okręgowego, Sądów Rejonowych Gdańsk Południe i Północ

Postępowanie w zakresie przemocy – wg art. kodeksu karnego	2017	2018	2019
197 - skazania	2	1	0
197 - uniewinnienia	0	0	0
200 - skazania	1	0	3
200 - uniewinnienia	0	0	0
207 - skazania	58	43	40
207 - uniewinnienia	2	3	0
Przesłuchania małoletnich świadków i pokrzywdzonych świadków - ogółem	343	433	324

II. Diagnoza problemu przemocy w Gdańsku 2019 r.

W ramach diagnozy realizowanej wśród mieszkańców miasta Gdańska metodą ilościową z wykorzystaniem ankiety on-line w 2019 r. przeprowadzono badanie występowania problemu przemocy w rodzinie na grupie 1000 mieszkańców miasta. Poniżej najważniejsze wyniki, które kształtują obraz zjawiska w Gdańsku.

Tendencja:

STOSUNEK DO ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

77,8% badanych osób jednoznacznie przyznała, że zarówno kary cielesne, jak i psychiczne powinny być prawnie całkowicie zabronione. Zdecydowana większość osób biorąca udział w badaniu (82,7%) jednoznacznie stwierdziła, że prawo w Polsce słabo chroni dzieci, które są ofiarami przemocy w rodzinie. Niepokojem może napawać fakt, że około 8% badanych osób uważa, że dziecko jest własnością rodziców i tylko oni powinni móc decydować o sprawach dotyczących dziecka oraz że 7,3% badanych osób przyznała, że rodzice mają prawo ukarać własne dziecko „laniem”. Z przeprowadzonych w Gdańsku badań wynika, że aż 87,7% badanych osób stwierdziła, że należy wprowadzać zmiany w przepisach prawa po to, aby zapewnić kobietom właściwą ochronę przed przemocą w rodzinie. Pomimo tego, że zdecydowana większość badanych osób przyznała, że zjawisko przemocy w rodzinie wykracza poza tzw. rodziny patologiczne i może dotyczyć każdej rodziny (98,5%) okazuje się, że 3% - 4% badanych osób przekonana jest, że zachowania przemocowe są czymś oczywistym i normalnie występującym w codziennym życiu rodziny. Przyznać jednak należy, że w zdecydowanej większości badane osoby uważają, że rodziny doświadczające problemu przemocy w rodzinie nie otrzymują niezbędnej i właściwej pomocy ze strony instytucji pomocowych (94,1%), badane osoby w większości przypadków wskazują również, że aktualnie obowiązujące w Polsce prawo w sposób niewystarczający chroni ofiary przemocy w rodzinie (91,9%). Do rzadkości należą stwierdzenia świadczące o tym, że gwałt w małżeństwie nie istnieje, że w sprawach seksu żona powinna się zgadzać na wszystko oraz że istnieją okoliczności, które usprawiedliwiają stosowanie przemocy w rodzinie (2% - 3%). Z przeprowadzonych badań wynika, że zdecydowana większość badanych osób przyznała, że czymś niemożliwym do usprawiedliwienia jest uderzenie w gniewie partnera lub partnerki (ponad 90% wskazań). Warto wskazać, że badane osoby częściej są w stanie usprawiedliwić pobicie mężczyzny przez kobietę (8,4%) niż na odwrót (3,4%). Odrębnie analizowaną postawą wobec zjawiska przemocy jest określenie stosunku osób badanych do zachowania, jakim jest dawanie klapsów dzieciom. Z przeprowadzonych w Gdańsku badań wynika, że 73,2% badanych osób przyznała, że jest zdecydowanym przeciwnikiem dawania dzieciom klapsa, odmiennego zdania było 22,8% respondentów, którzy uważają, że są sytuacje, kiedy można dać dziecku klapsa. Natomiast 4% badanych osób przyznała, że klaps to dobry

i skuteczny środek wychowawczy.

Wniosek 1:

Nie ulega wątpliwości, że miasto Gdańsk obecnie realizuje wiele programów i działań nakierowanych na pomoc osobom uwikłanym w przemoc. Działania te, zarówno profilaktyczne jak i terapeutyczne realizowane są przez szereg instytucji, mniej lub bardziej zależnych od siebie. W obliczu problemu przemocy domowej, jak również w obliczu wielości realizowanych zadań i działań istnieje potrzeba stworzenia jednolitej bazy danych, która zawierałaby wszystkie działania i programy terapeutyczne i profilaktyczne realizowane przez szereg instytucji bezpośrednio bądź pośrednio odnoszących się do problematyki przemocy w rodzinie. Posiadanie aktualnych informacji zebranych w jednym miejscu przyczyniłoby się z jednej strony do większej skuteczności realizowanych zadań i programów (zadania nie powtarzałyby się), z drugiej strony pomogłoby określić, w których dzielnicach należy zintensyfikować działania terapeutyczne oraz profilaktyczne na przykład w zakresie krzywdzenia dzieci w rodzinie.

Wniosek 2:

Nagłośnienie problematyki przemocy domowej w środowisku lokalnym - formy upowszechnienia społecznego problemu przemocy domowej, począwszy od akcji medialnych, reklam społecznych, debat publicznych i programów telewizyjnych, poprzez realizację fakultetów, konferencji i publikacji naukowych. Wszystkie te formy „społecznego mówienia” mają w konsekwencji prowadzić do zmiany myślenia społecznego o osobach „uwikłanych w przemoc”.

Wniosek 3:

Nie ulega żadnej wątpliwości, że problem stosowania przez rodziców form przemocy wobec własnych dzieci jest problemem dynamicznym, szybko zmieniającym się w rzeczywistości społecznej. Dlatego wydaje się słusznym, aby w sposób regularny dbać o działający w Gdańsku system pomocy, którego głównym celem będzie systematyczne podnoszenie wiedzy pracowników socjalnych, psychoterapeutów, pedagogów szkolnych, psychologów oraz innych specjalistów z zakresu przemocy w rodzinie o skutecznym reagowaniu, podejmowaniu interwencji i działań pomocowych skierowanych do rodziców i dzieci.

Tendencja:

BYCIE ŚWIADKIEM PRZEMOCY

Własne doświadczenie bycia świadkiem przemocy jest wśród badanych osób dość powszechne. 53,5% badanych osób przyznała, że przynajmniej raz w życiu była świadkiem przemocy wobec innej osoby ze względu na orientację seksualną, poglądy polityczne (46,8%) oraz narodowość (44,4%). Co trzecia osoba biorąca udział w badaniu zadeklarowała, że była świadkiem przemocy ze względu na problem niepełnosprawności (33,9%), kolor skóry (38,9%) czy wyznawany system wartości (39,7%). Jak się okazuje co trzecia osoba biorąca udział w badaniu przyznała również, że przynajmniej raz w życiu doświadczyła przemocy ze strony innych ze względu na własną orientację seksualną (32,3%) oraz narodowość (41,1%). Co dziesiąty respondent zadeklarował ponadto, że przynajmniej jeden raz w życiu doświadczył przemocy ze względu na swoją bezwyznaniowość (13%) oraz wyznawany system wartości (10,6%).

Wniosek 1:

Różnorodność jest fundamentalną wartością każdego społeczeństwa. Przedstawione dane wskazują, iż niezbędne jest edukowanie, szczególnie najmłodszych w zakresie tolerancji wobec szeroko rozumianej różnorodności. Powinny być podejmowane działania profilaktyczne ukierunkowane na kształtowanie postawy akceptacji i tolerancji wobec inności. Co czwarta osoba uczestnicząca w gdańskim badaniu (26,5%) przyznała, że w ciągu ostatniego roku była świadkiem sytuacji, w której rodzice stosowali wobec swoich dzieci przemoc fizyczną lub psychiczną, na przykład na ulicy, w restauracji, w bloku. Co trzeci

świadek (36,6%) widział taką sytuację tylko raz, co piąty kilkanaście (20%) lub więcej razy (22,4%). Warto zaznaczyć, że w tego rodzaju sytuacjach aż 92% badanych osób nie zdecydowało się zareagować na takie zachowanie rodziców wobec dzieci. Dlaczego? Przede wszystkim z powodu wielu obaw (49,1%), uznaniu, że taka sytuacja to na pewno sytuacja jednorazowa (38,9%), jak również z powodu przekonania, że jest to wewnętrzna kwestia rodziny (35,9%). Z przeprowadzonych badań wynika, że 14,4% badanych osób zadeklarowała, że nie wiedziała, w jaki sposób zareagować w takiej sytuacji, a 11,4% osób bała się dalszego zaangażowania w procedurę „Niebieskie Karty”. Z przeprowadzonych badań wynika, że w opinii badanych osób to matki częściej dopuszczały się w dzieciństwie stosowania przemocy fizycznej, niż ojcowie. Najczęściej stosowaną formą przemocy fizycznej w dzieciństwie badanych osób okazał się być klaps, który był stosowany przez 75,8% matek i 70,9% ojców. Na drugim miejscu uplasowało się szarpanie, którego 57,2% respondentów przynajmniej 1 raz w życiu doświadczyło ze strony matki, a 45,4% ze strony ojca. Z przeprowadzonych w Gdańsku badań wynika, że połowa badanych osób przyznała, że były bita przez mamę i tatę pasem lub innym przedmiotem przez ubranie, co piąty respondent przyznał, że przynajmniej 1 raz w życiu został zbity przez mamę lub tatę pasem lub innym przedmiotem „na goły tyłek”. W tym drugim przypadku częściej takiego czynu dopuszczają się ojcowie (26,9%) niż matki (22%). Brutalne formy przemocy fizycznej takie jak brutalne pobicie z uszkodzeniem ciała czy bicie pięściami lub kopanie zdarzało się w przypadku ok. 7%. W sytuacjach doświadczania przemocy fizycznej jedynie 14,7% ofiar przemocy szukało gdzieś wsparcia. Najczęściej o pomoc zwracano się do babci lub do innego krewnego z rodziny (42,4%). Jak się okazuje co trzeci rodzic stosujący przemoc fizyczną wobec własnego dziecka był pod wpływem alkoholu (31,7%) a głównym przekonaniem do stosowania przemocy fizycznej wobec dzieci było stwierdzenie, że używanie przemocy fizycznej jest dobrą metodą wychowawczą. Ponad połowa badanych osób (52,1%) przyznała również, że używanie przez rodziców fizycznej siły wobec własnych dzieci było oznaką bezsilności rodzicielskiej lub gwałtownego usposobienia rodzica (35,1%). Powodem do stosowania przemocy fizycznej najczęściej było pyskowanie (64,9%) oraz kłamstwo (36,1%). Również w przypadku przemocy psychicznej można powiedzieć, że częściej w dzieciństwie doświadczana była ona ze strony matki. W żadnej analizowanej formie przemocy psychicznej ojciec nie uzyskał większego odsetka wskazań od matki. Najczęstszą formą przemocy psychicznej doświadczanej w dzieciństwie okazało się być wrzeszczenie oraz wzbudzenie poczucia winy. W przypadku doświadczania przemocy psychicznej w dzieciństwie 21,9% osób zadeklarowała, że zgłaszała się o pomoc do innych osób. Najczęściej była to osoba psychologa lub pedagoga szkolnego (36,6%) lub krewnego z rodziny (34,1%). Podobnie jak w przypadku przemocy fizycznej również przemoc psychiczna dokonywana była niekiedy pod wpływem alkoholu (35,6%) a głównym przekonaniem do stosowania przemocy psychicznej wobec dzieci było stwierdzenie, że używanie przemocy psychicznej jest dobrą metodą wychowawczą. Prawie połowa badanych osób (47,1%) przyznała również, że używanie przez rodziców psychicznej siły wobec własnych dzieci było oznaką bezsilności rodzicielskiej lub gwałtownego usposobienia rodzica (38,5%). Powodem do stosowania przemocy psychicznej najczęściej było pyskowanie (57,8%), a na brak jakiegokolwiek przyczyny wskazało aż 31,6% badanych osób. Na końcu typologii przemocy doznawanej w dzieciństwie i w życiu dorosłym znalazła się przemoc seksualna. W tym przypadku sprawcami tej przemocy byli przede wszystkim ojcowie. To oni częściej od matek w dzieciństwie dzieci komentowali szczegóły anatomiczne (29,4%), klepali w pupę (26,5%) oraz obmacywali (14,7%). Matki częściej od ojców w okresie dzieciństwa swoich dzieci oceniały ich wygląd fizyczny (50%). W przypadku przemocy fizycznej i psychicznej najczęściej była ona doświadczana przez dzieci między I a VI klasą szkoły podstawowej, w przypadku przemocy seksualnej wiek ten przesunął się na I - III klasę szkoły gimnazjalnej.

Dane dotyczące przemocy seksualnej należy odczytywać uwzględniając liczbę respondentów N=41.

Wniosek 2:

Podstawą przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest szeroko rozbudowana profilaktyka skierowana do gdańskich rodzin. Edukacja dzieci, młodzieży i rodziców w zakresie możliwości uzyskania pomocy w przypadku doświadczania różnorodnych form przemocy jest istotnym elementem mogącym przerwać negatywne zachowania i w stosownym czasie zatrzymać przemoc w rodzinie. Niezbędne jest rozwijanie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców oraz promowania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie. Niezbędne jest również uwrażliwienie społeczności sąsiedzkiej, aby reagowała na wszelkie formy przemocy stosowanej przez rodziców wobec dzieci.

Wniosek 3:

Zajęcia edukacyjne skierowane do dzieci przedszkolnych, uczniów klas podstawowych oraz ponadpodstawowych w zakresie problematyki przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki asertywności, umiejętności rozmowy z rodzicami, budowania relacji między dzieckiem a środowiskiem szkolnym (przemoc w rodzinie jako temat godzin wychowawczych).

Wniosek 4:

Upowszechnienie problematyki przemocy w rodzinie wśród młodzieży akademickiej, dzięki wprowadzeniu do siatki godzin nauczania zajęć fakultatywnych. Zajęcia takie, a przynajmniej część z nich mogą odbywać się w placówkach świadczących usługi na rzecz osób pokrzywdzonych (np. w ośrodkach interwencji kryzysowej) z udziałem samych osób doświadczających przemocy, jak również z dużym zaangażowaniem praktyków pomocy społecznej. Działania takie przyczynią się do podnoszenia wiedzy i świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy.

Tendencja:

SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY FIZYCZNEJ, PSYCHICZNEJ ORAZ SEKSUALNEJ

Ponad 90% respondentów przyznaje, że zjawisko przemocy fizycznej, psychicznej i seksualnej jest ważnym problemem w Polsce. Jednakże, kiedy zmienimy perspektywę i zaczniemy pytać o skalę interesującego nas zjawiska w znajomych rodzinach i w swojej własnej rodzinie okazuje się, że odsetki świadczące o ważności problemu drastycznie spadają. Z przeprowadzonych w Gdańsku badań wynika, że najczęściej ważnym problemem jest przemoc fizyczna, na którą wskazało 52% badanych osób (w przypadku znajomych rodzin) oraz 41,3% (w przypadku rodzin własnych). W opinii badanych osób ważnym problemem pozostaje również przemoc psychiczna: 26% w przypadku znajomych rodzin oraz 15,6% w przypadku rodzin własnych. Najmniej widocznym problemem pozostaje przemoc seksualna, która jest ważnym problemem w co piątej rodzinie osób biorących udział w badaniu (19%).

Wniosek:

Aby nieść pomoc w sposób skuteczny należy przede wszystkim w sposób rzetelny zdiagnozować najważniejsze problemy i potrzeby przy jednoczesnym zweryfikowaniu istniejących zasobów. Wydaje się słusznym, aby w kontekście profesjonalizacji pomocy niesionej osobom uwikłanym w przemoc realizować w sposób cykliczny badania naukowe tego obszaru. Realizacja badań jest o tyle istotna, że przyczynia się do powstania rzetelnej diagnozy zjawiska w czasie i jest niezbędnym elementem tworzenia spójnej polityki społecznej nakierowanej na ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie.

Tendencja:

DOŚWIADCZANIE PRZEMOCY W DOROSŁYM ŻYCIU

Z przeprowadzonych badań wynika, że w dorosłym życiu, w rodzinie, przemocy psychicznej doświadczyło 52,9% respondentów, a psychicznej prawie co piąta osoba (18,8%). W dorosłym życiu badanych osób 83,5% respondentów przynajmniej raz doświadczyła szarpania, a 64,7% przyznała, że została uderzona w twarz. Najczęściej sprawcą takiego zachowania był partner bądź partnerka (69,4%). Co trzecia badana osoba (30,6%) zdecydowała się zwrócić o pomoc w sytuacji doświadczania przemocy fizycznej. Najczęściej zwracano się do rodziców (38,5%), do policji (34,6%) lub do innego krewnego członka rodziny. W 44% przypadkach zgłoszeń sprawa przemocy fizycznej została rozwiązana po myśli respondenta. Z przeprowadzonych badań wynika, że jedynie 3,9% respondentów zadeklarowała, że z powodu doświadczania przemocy fizycznej miała wszczętą procedurę Niebieskie Karty. Jedynie 13% badanych osób w swoim dorosłym życiu zwracało się do kogoś o pomoc w wypadku wystąpienia przemocy psychicznej. Najczęściej takimi osobami był psycholog (46,2%) lub kolega i koleżanka z pracy (34,6%). Niekiedy zwracano się do ośrodka pomocy społecznej lub powiatowego centrum pomocy rodzinie. Najrzadziej osoby wskazywały, że w ich dorosłym życiu dochodziło do zachowań wyczerpujących znamiona przemocy seksualnej. Poniższe wyniki dotyczą jedynie 41 badanych osób. Z przeprowadzonych badań wynika, że w tej grupie osób osoby w swoim dorosłym życiu doświadczały klepania w pupę (81,4%), komentowania szczegółów anatomicznych (69,8%) oraz oceniania wyglądu fizycznego (62,8%).

Wniosek 1:

Przyjmując, że istotą przemocy w rodzinie jest wykorzystywanie siły fizycznej, psychicznej lub ekonomicznej jednej osoby wobec drugiej, to można powiedzieć, że wszelkiego rodzaju działania, których celem jest wyrównanie szans między poszczególnymi członkami rodziny, będą działaniami ograniczającymi występowanie przemocy w rodzinie. Wzmacnianie roli kobiety w związku, powolne przechodzenie z patriarchalnego do egalitarnego modelu rodziny, uczenie wspólnego podejmowania decyzji, sprawowania obowiązków domowych, asertywności, stawiania granic i umiejętnego komunikowania o nich, uczenie nazywania emocji i pracowania w oparciu o nie to tylko niektóre działania, które mogą doprowadzić do ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie.

Wniosek 2:

Podniesienie wiedzy teoretycznej i praktycznej z zakresu przemocy w rodzinie wśród mieszkańców ma przyczynić się do spadku obojętności społecznej na przemoc domową. W tym zakresie warto zwrócić uwagę na problemy związane z postrzeganiem przyczyn przemocy domowej, jej skutków oraz problemu wychodzenia ze stanu przemocy.

Tendencja:

BYCIE SPRAWCĄ PRZEMOCY W RODZINIE

Co trzeci badany respondent posiadający własne dziecko przyznał, że przynajmniej raz w życiu stosował wobec dziecka przemoc fizyczną (35,3%), 26,2% osób przyznała, że wobec własnych dzieci stosowała przemoc psychiczną. W tym aspekcie zachowania dotyczące przemocy seksualnej praktycznie nie występowały. Nieco mniejsze wartości procentowe otrzymano, kiedy pytano respondentów o sprawstwo przemocy fizycznej, psychicznej i seksualnej wobec osób dorosłych. Okazuje się, że co czwarta osoba biorąca udział w badaniu przyznała, że przynajmniej raz w życiu stosowała wobec innych dorosłych członków swojej rodziny przemoc psychiczną (26,5%), co piąty respondent przyznał się do bycia sprawcą przemocy fizycznej (20,4%). Z przeprowadzonych badań wynika, że 60,9% badanych osób przyznała, że dawała klapsy swoim dzieciom, 46,1% dopuszczało się szarpania swoich dzieci, stawiania w kącie (30,1%) oraz pociągania za ucho (17,3%). 11,6% respondentów posiadających dzieci stwierdziła, że przynajmniej 1 raz w życiu uderzyła swoje

dziecko w twarz a 8,8% badanych osób biło swoje dziecko pasem lub innym przedmiotem przez ubranie. Jak się okazuje co piąty ankietowany przyznał się, że szarpał również inną osobę dorosłą z rodziny (21,9%) bądź uderzał ją w twarz (16,3%). Z przeprowadzonych badań wynika, że 74,6% badanych osób przyznała, że krzyczała na swoje dzieci, 70,1% zakazywało swoim dzieciom korzystania z różnego rodzaju sprzętów, najczęściej elektronicznych. 40,2% respondentów posiadających dzieci stwierdziła, że przynajmniej 1 raz w życiu stosowała zbyt wiele zakazów i nakazów, a 34,6% wzbudzała w swoich dzieciach nadmierne poczucie winy. Co trzecia badana osoba (32%) przyznała się również do tego, że była wysoce nadopiekuńcza wobec własnego dziecka. Jak się okazuje co piąty ankietowany przyznał się, że wrzeszczał lub krzyczał inną osobę dorosłą z rodziny (64,1%) nadmierne krytykował (48,9%) lub wzbudzał poczucie winy (43,4%). Najczęściej stosowaną wobec dzieci formą przemocy jest przemoc seksualna. Jedynie 13,6% osób biorących udział w badaniu przyznała, że przynajmniej raz w życiu klepała swoje dziecko w pupę, co dwudziesty badany przyznał, że komentował szczegóły anatomiczne swojego dziecka. Czy kiedykolwiek i w którymkolwiek w małżeństwie/związku zdarzyło się, że mąż albo żona, partner lub partnerka uderzył/a osobę biorącą udział w badaniu podczas kłótni? Jak się okazuje na tak postawione pytanie 69,6% badanych osób odpowiedziało, że taka sytuacja przynajmniej 1 raz w życiu się zdarzyła. Co piąty respondent przyznał ponadto, że to on został podczas kłótni uderzony przez swojego partnera/partnerkę (26,1%). Z przeprowadzonych w Gdańsku badań wynika, że osoby biorące w nich udział przyznawały się również do tego, że stosowały przemoc fizyczną lub psychiczną wobec swojego męża/swojej żony lub innych osób z rodziny. Co piąty badany przyznał się do fizycznego szarpania (21,9%), co siódmy stwierdził, że przynajmniej 1 raz w życiu uderzył swojego partnera w twarz. Ilościowe badania przeprowadzane wśród dorosłych mieszkańców Gdańska za pomocą kwestionariusza ankiety on-line pokazały również, że część badanych osób przyznała, że doświadczała przemocy w swoim dorosłym życiu ze strony swojego aktualnego lub byłego partnera/partnerki, męża/żony dokonywanej za pomocą narzędzi cyfrowych aktualnego lub byłego partnera/partnerki, męża/żony. Prawie co czwarty ankietowany zwrócił uwagę, że był nękany przez partnera za pomocą uporczywie otrzymywanych wiadomości SMS-owych (22,7%), co piąta osoby doświadczyła składania przez Internet niemoralnych propozycji (19,7%). Hejtowania, złośliwego wtrącania uwagi i opinii oraz robienia filmów lub zdjęć bez zgody badanych osób doświadczyło około 17% wszystkich badanych osób.

Wniosek 1:

Środowisko szkolne jest tym, w którym uczeń spędza większość swojego czasu w ciągu dnia. Dlatego nie powinien dziwić fakt, iż w wielu sytuacjach to nauczyciel, wychowawca czy pedagog szkolny jest pierwszą osobą, która może zidentyfikować ewentualne stosowanie przemocy przez rodziców. W tym aspekcie niezbędne wydają się szkolenia skierowane do pedagogów, wychowawców oraz innych przedstawicieli szeroko rozumianej przestrzeni oświaty i edukacji, które przede wszystkim nastawione będą na rozpoznawanie objawów stosowania przemocy. Po drugie niezbędne wydają się szkolenia związane z profesjonalną pracą z dzieckiem krzywdzonym, jak również z postępowaniem formalnym w przypadku podejrzenia o stosowanie przemocy domowej.

Wniosek 2:

Praca szkoleniowa z rodzicami w aspekcie problemu „bezsilności wychowawczej”. Badania gdańskie wykazały, zarówno w przypadku stosowania kar psychicznych i fizycznych, że głównym motywem stosowania przez rodziców kar wobec własnych dzieci jest bezsilność. Słusznym wydaje się prowadzenie szkoleń z rodzicami w zakresie komunikacji w rodzinie, w szczególności na linii rodzic-dziecko. Wskazywać należy rodzicom, iż wychowawcze rozwiązania siłowe w dłuższej perspektywie mają więcej minusów niż plusów zaś sama bezradność rodzica nie może być wystarczającym powodem na to, aby szarpać dziecko,

krzyżać na nie czy ograniczać mu wolność w postaci wydawania zakazów wychodzenia z domu. Szkolenia takie można realizować w oparciu o funkcjonowanie gdańskich klubów dla rodziców, które w sposób cykliczny i systematyczny spotykają się w ustalonych miejscach i realizują zajęcia prowadzone ze specjalistami. Z analiz w ramach Gdańskiego Modelu Integracji Imigrantów wynika, że w ostatnich latach nastąpił dynamiczny wzrost imigrantów przybywających do Gdańska. Różnorodne religie, systemy wartości, narodowość, mówienie różnymi językami, które obserwuje się od szkół po uczelnie i zakłady pracy, to bogactwo społeczeństwa. Jednak z tym wiążą się również zagrożenia związane z niedostosowaniem i brakiem tolerancji części społeczności lokalnej. Najbardziej narażoną grupą są kobiety, które to z różnych względów, szczególnie kulturowych, mogą doświadczać przemocy ze strony partnerów. Wsparcie dla imigrantek jak i imigrantów zapewniają w Gdańsku doświadczone od lat organizacje pozarządowe. Z danych Centrum Wsparcia Imigrantek i Imigrantów w badanym okresie wynika, iż zdarzają się przypadki zgłoszeń imigrantów o doświadczeniu przemocy ze strony partnerów, partnerek. Wśród imigrantów obserwuje się większą ilość zgłoszeń ze strony kobiet doświadczających przemocy. Działająca na terenie Gdańska Fundacja Centrum Praw Kobiet na przestrzeni ostatnich trzech lat odnotowała znaczny wzrost kobiet zgłaszających doświadczenie przemocy w rodzinie. W związku z tym zauważalny jest wzrost udzielanych porad i potrzeby zapewnienia wsparcia.

Wniosek 3:

W celu zapewnienia stałego i profesjonalnego wsparcia, grup szczególnie narażonych na przemoc konieczne jest rozwijanie oferty pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.

III. Analiza procedur „Niebieskie Karty” (NK) wszczętych w latach 2018 - 2019

Analiza procedur „Niebieskie Karty” wszczętych w latach 2018 i 2019 w Gdańsku jest elementem diagnozy opracowywanego Gdańskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2024. Została przeprowadzona w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Gdańsku. Zbiór składa się 899 formularzy A NK, z czego 395 NK procedowano w 2018 roku (43,94%), a 504 - w roku 2019 (56,06%). W analizie uwzględnione zostały karty, w których osobami doznającymi przemocy były dzieci. Znacząca różnica w liczbie NK wszczętych w latach 2018 - 2019 jest przyczyną, dla której w raporcie, poza procentami, wykazywane są również liczby.

1. **Zdecydowaną większość NK wypełniają przedstawiciele Policji** (586 NK, 65,18%), a następnie: pomocy społecznej (189 NK, 21,02%), oświaty: szkoły/przedszkola, poradnie psychologiczno-pedagogiczne (95 NK, 10,57%), ochrony zdrowia (28 NK, 3,11%). Nie odnotowano NK wypełnionych przez przedstawicieli gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Na przestrzeni lat 2018 i 2019 widoczny jest procentowy i liczbowy wzrost wypełnianych NK. Wzrost procentowy i liczbowy NK w poszczególnych instytucjach przedstawia się następująco¹:

1) Policja - wzrost o 21,97% - 58 NK (2018: 264, 2019: 322);

2) pomoc społeczna - wzrost o 39,30% - 31 NK (2018: 79, 2019: 110);

3) oświata (szkoły/przedszkola, poradnie psychologiczno-pedagogiczne) - wzrost o 31,70% - 13 NK (2018: 41, 2019: 54). Warto zwrócić uwagę na fakt, że w roku 2019 pojawiły się 2 NK wypełnione przez przedstawicieli poradni psychologiczno-pedagogicznych;

4) ochrona zdrowia - wzrost o 80,00% - 8 NK (2018: 10, 2019: 18).

2. W ciągu ostatnich dwóch lat wzrosła liczba gdańskich dzielnic, w których NK, poza Policją, wszczynane były również przez przedstawicieli pozostałych uprawnionych do tego instytucji. W roku 2019 przedstawiciele pomocy społecznej wszczęli NK w 29 na 35 gdańskich dzielnic (w 2018: 24 dzielnice), przedstawiciele oświaty w 24 dzielnicach (w 2018: 16 dzielnic), przedstawiciele ochrony zdrowia w 13 dzielnicach (w 2018: 7 dzielnic).

3. **Zdecydowanie najczęściej osobami, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą, są osoby płci żeńskiej:** aż cztery piąte osób z omawianej grupy. W 2019 roku o 4,80% wzrósł odsetek osób płci męskiej, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą. Mimo to struktura demograficzna osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, nie zmieniła się na przestrzeni lat 2018 - 2019.

4. **Zdecydowanie najczęściej osobami, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, są osoby płci męskiej.** W 2018 roku 344 osoby płci męskiej, które stosowały przemoc stanowiły 87,09% wszystkich podejrzanych o stosowanie przemy. Choć procent nieznacznie spadł w 2019 rok (86,71%), to liczba wzrosła do 437 osób.

5. **W roku 2018 zdecydowanie częściej NK dotyczyły wyłącznie 1 osoby - zaledwie 3 na 395 wszczętych procedur „NK” dotyczyły dwóch osób. W roku 2019 były to już 22 NK, które dotyczyły 2 osób, odnotowano 5 NK dotyczących 3 osób.**

6. Z danych dotyczących rodzin wynika, że w roku 2019 wzrosła liczba NK (o 4,49%), w których zawarte były informacje na temat 3 osób pozostających we wspólnym gospodarstwie z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.

7. Z analiz wynika, że osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, zdecydowanie najczęściej **nadużywały alkoholu** (436 NK, 48,5%), były **leczone psychiatrycznie** (147 NK, 16,35%) oraz **nadużywały środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków** (126 NK, 14,02%):

1) 73,17% osób karanych za przestępstwo z użyciem przemy lub groźby jej użycia jednocześnie nadużywało alkoholu, a wobec 47,56% Sąd zastosował dozór kuratora sądowego;

2) 59,84% osób, wobec których Sąd zastosował dozór kuratora sądowego jednocześnie nadużywało alkoholu, a 35,25% - środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków;

3) 21,79% osób nadużywających alkoholu jednocześnie nadużywało środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków, zaś 19,72% było leczonych psychiatrycznie;

4) 75,40% osób nadużywających środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków jednocześnie nadużywało alkoholu, a 41,27% była leczona psychiatrycznie;

5) 58,50% osób leczonych psychiatrycznie jednocześnie nadużywało alkoholu, a 35,37% - środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków;

6) 50% osób posiadających broń nadużywa alkoholu, a 25% - środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków.

8. W porównaniu z rokiem 2018 **zmały odsetki** następujących grup osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, a także:

1) nadużywały alkoholu (o 8,77%, ale wzrost liczebności o 12 NK);

2) były kiedykolwiek karane za przestępstwo z użyciem przemy lub groźby jej użycia (o 0,89%, ale wzrost liczebności o 6 NK);

3) posiadały broń (o 1,90%, spadek liczebności o 6 NK).

W porównaniu z rokiem 2018 **wzrosły odsetki** następujących grup osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie oraz:

1) wobec których został zastosowany dozór kuratora sądowego (o 2,07%, wzrost liczebności o 24 NK);

2) były leczone psychiatrycznie (o 1,62%, wzrost liczebności o 25 NK);

3) nadużywały środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków (o 1,52%, wzrost liczebności o 22 NK).

9. W Dziale IV formularza NK zostały zdefiniowane formy przemy w rodzinie. Na potrzeby niniejszego badania przyjęto do analiz dane dotyczące:

1) przemy fizycznej, w tym: popychanie, uderzanie, wykręcanie rąk, duszenie, kopanie, spoliczkowanie, inne;

- 2) przemocy psychicznej, w tym: izolację, wyzwiska, ośmieszanie, groźby, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów, krytykowanie, poniżanie, demoralizację, ciągle niepokojenie, inne;
- 3) przemocy seksualnej;
- 4) innego rodzaju zachowań, w tym: niszczenie/uszkodzenie mienia, zabór/przywłaszczenie mienia, groźba karalna/znieważenie, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających lub substancji psychotropowych oraz niezleconych przez lekarza leków, inne działające na szkodę najbliższych.

Przemoc wobec dorosłych nie występuje w jednej postaci. W zdecydowanej większości przypadków różne formy przemocy współwystępują ze sobą. W „czystej” postaci (tj. 1 forma przemocy, bez form współwystępujących) występują tylko 2 formy przemocy w bardzo niskim natężeniu: psychiczna (29 przypadków, 3,23% wszystkich analizowanych NK) oraz fizyczna (7 przypadków, 0,78% wszystkich analizowanych NK).

Najczęściej współwystępują 3 formy przemocy: fizyczna, psychiczna oraz inne (385 przypadków, 42,83% wszystkich analizowanych NK). Nieco rzadziej współwystępują 2 formy przemocy: fizyczna i psychiczna (105 przypadków, 11,68% wszystkich analizowanych NK) oraz 4 formy przemocy: fizyczna, psychiczna, seksualna i inne (66 przypadków, 7,34% wszystkich analizowanych NK). Wśród osób stosujących przemoc wobec dorosłych zdecydowanie dominuje sytuacja łączenia przemocy fizycznej, psychicznej i innych form przemocy. W 2018 roku takie zachowania odnotowano w przypadku 58% osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie, w 2019 - 53%. Pomiędzy 2018 i 2019 zauważalny jest wyraźny wzrost procentowy przypadków łączenia przemocy fizycznej i psychicznej (z 14% do 20%). Spadła natomiast liczba sprawców stosujących wszystkie cztery formy przemocy (z 11% do 7%).

10. W odniesieniu do dzieci większość sprawców stosuje łącznie przemoc psychiczną i fizyczną (31% w 2018 i 30% w 2019) lub jedną z tych form: wyłącznie przemoc psychiczną (19% w 2018 i 20% w 2019) bądź wyłącznie przemoc fizyczną (10% w 2018 i 13% w 2019). Dość istotną grupę stanowią także sprawcy łączący przemoc fizyczną, psychiczną z innymi formami przemocy (31% w 2018 i 24% w 2019).

11. Analiza działań zmierzających do udzielenia pomocy dzieciom pokazuje, że zdecydowana większość pracy w tym zakresie wykonywana jest przez przedstawicieli oświaty (szkół, przedszkoli i poradni psychologiczno-pedagogicznych), pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku oraz specjalistów (terapeutów, socjoterapeutów, psychotraumatologów i in.). Suma wskazań dotyczących działalności ww. przedstawicieli wynosi ponad dwie trzecie wszystkich wskazań (59 wskazań, 67,04%, odpowiednio: 30, 15 i 14 wskazań, N=88). Zakres zidentyfikowanych podczas badania działań przedstawicieli oświaty: objęcie dzieci pomocą psychologiczno-pedagogiczną na terenie szkoły, organizowanie spotkań i konsultacji z rodzicami, kierowanie na badania psychologiczno-pedagogiczne, rozmowy interwencyjne z dzieckiem, monitorowanie stanu psychicznego i fizycznego dziecka. Zakres zidentyfikowanych podczas badania działań przedstawicieli MOPR (pracowników socjalnych, asystentów rodziny, psychologów): wsparcie psychologiczne, nawiązywanie kontaktu z rodzicami biologicznymi dzieci, motywowanie do dalszych działań, monitorowanie środowiska rodzinnego: obserwowanie i reagowanie na sytuacje kryzysowe, umieszczenie dziecka w instytucjonalnej lub rodzinnej pieczy zastępczej, zajęcia dodatkowe z wolontariuszami.

12. Z analizy NK za lata 2018 - 2019 wynika, że nastąpił wzrost liczby NK wszczętych i wypełnionych w zakresie działu XX i XXI przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Policji, oświaty i ochrony zdrowia (Policja: wzrost NK wszczętych wypełnionych o 13 NK, oświata: wzrost o 9 NK, pomoc społeczna: wzrost o 35 NK, ochrona zdrowia: wzrost o 10 NK). Poza Policją, która w tym zakresie odnotowała spadek procentowy (o 1,58%), w pozostałych przypadkach odnotowano wzrost procentowy

(odpowiednio o: 0,69%, 5,47%, 1,87%). W kwestii NK niewypełnionych przez przedstawicieli Policji w zakresie Działu XX i XXI można zaobserwować wzrost liczbowy (o 37 NK) oraz spadek procentowy (o 1,47%). Wzrosła również wartość liczbową i procentową nieczytelnych NK założonych przez funkcjonariuszy Policji (o 8 NK, 0,11%).

IV. Kryzys okolorozwodowy w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny

Badając przyczyny występowania przemocy w rodzinie analizie poddano problem kryzysu okolorozwodowego w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny w 2020 r. Potencjalne występowanie przemocy w rodzinach w kryzysie dotyczy konfliktu rodziców, który może zainicjować lub prowadzić do ich rozstania. Jest to sytuacja wpływająca na wszystkich członków rodziny, w tym na dziecko/dzieci i wiąże się z wieloma zagrożeniami. Specjaliści wskazują na występowanie alienacji rodzicielskiej - jednej z form przemocy emocjonalnej. Alienacja to *zespół świadomych, bądź nieświadomych zachowań prowadzących do powstawania zaburzeń w relacjach pomiędzy dzieckiem, a co najmniej jednym z rodziców*² zgodnie z definicją M. Wojewódki. Skutki stosowania tej formy przemocy są długofalowe m.in. *problemy emocjonalne, większa podatność na nałogi, problemy w budowaniu związków intymnych w dorosłym życiu, a nawet choroby psychosomatyczne i psychiczne, a także tendencje samobójcze*³. Oszacowanie skali zjawiska jest trudne ze względu na konieczność profesjonalnej oceny relacji w rodzinie. Krótkie badanie ankietowe skupione było wyłącznie na rodzinach współpracujących z asystentami rodziny na przełomie czerwca i lipca 2020 roku. Ankietę wypełniło 19 asystentów, którzy łącznie pracowali z 226 rodzinami. Średnio co dziesiąta rodzina została określona przez asystenta jako rodzina, w której występują problemy w relacjach/zaburzone relacje między małżonkami/partnerami, i które mogą prowadzić do rozpadu związku lub są w procesie okolorozstaniowym - 28 rodzin (co stanowi 12%), w których jest 70 dzieci. 12 asystentów pracuje z rodzinami w kryzysie okolorozstaniowym, 7 asystentów nie ma takiej rodziny. Rodzice w sytuacji kryzysu korzystają ze specjalistycznego wsparcia. Rodzice najczęściej korzystają ze wsparcia psychologicznego - 4 na 5 rodzin. Rodziny rzadziej korzystały ze wsparcia pedagoga - co druga rodzina, a 1 na 5 rodzin zwróciła się do mediatora. Rodzice z połowy rodzin uczestniczyli w projekcie psychoedukacyjnym poprawiającym relacje i wzmacniającym funkcje rodzicielskie. Z analizy wynika, że ocena asystenta rodziny w zakresie podejmowania działań przez rodziców w kierunku zmiany i poprawy sytuacji rodziny nie jest jednoznaczna z korzystaniem z różnych form wsparcia. Rodzice w 12 rodzinach, mimo że korzystają z różnych form wsparcia, w ocenie asystenta nie podejmują działania, by zmienić i poprawić sytuację rodzinną. Pogłębiona analiza przypadku każdej rodziny, która pomimo korzystania z różnych form wsparcia, w ocenie asystenta nie podejmuje działań nad poprawą sytuacji rodzinnej może dać pełniejszy obraz w zakresie przyczyn tejże sytuacji.

Tabela. Liczba rodzin korzystających z pomocy	liczba form pomocy, z której skorzystali rodzice					
	żadna forma	1 forma	2 formy	3 formy	wszystkie formy	razem liczba rodzin
rodzice podejmują działania, by zmienić i poprawić sytuację rodzinną	3	3	4	5	0	15
rodzice NIE podejmują działań, by zmienić i poprawić sytuację rodzinną	1	3	4	2	3	13
razem liczba rodzin	4	6	8	7	3	28

Wniosek:

Coraz powszechniejsze sytuacje rozstaniowe, w tym rozwodowe, wymagają obserwacji danego zjawiska i realizowanych form wsparcia. Wskazany jest wybór jak najbardziej efektywnych form dla danej rodziny, która podejmuje decyzję w zakresie poprawy własnej sytuacji. Niezbędnym jest przygotowanie służb do pracy z rodziną w tego typu kryzysie. Należy stworzyć stałą kompleksową ofertę pomocy dla rodzin w kryzysie okołorozwodowym w szeregu elastycznych form wsparcia i w tym zakresie podjąć ścisłą współpracę z Sądem Rodzinnym. Wdrożenie działań pomocowych na wczesnym etapie przed lub w trakcie ingerencji sądu w strukturę rodziny przyczyniłoby się do łagodniejszego przejścia tych zmian szczególnie dla dzieci i młodzieży w tych rodzinach, a rozstanie dorosłych odbyłoby się w mniej drastycznych dla dzieci warunkach, z mniejszą szkodą emocjonalną i społeczną.

V. Zjawisko przemocy w rodzinie w dobie pandemii COVID 19 i dostępność pomocy.

W obecnie panującej rzeczywistości pandemii wykrywalność przemocy domowej kształtuje się na podobnym poziomie do roku ubiegłego. Na przestrzeni miesięcy od początku pandemii tj. III 2020 r. instytucje pomocowe takie jak: MOPR, Policja, Ośrodek Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem, Centrum Praw Kobiet i inne współpracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy, szybko odnalazły się w nowej sytuacji i mimo ograniczeń wdrażały działania pomocowe zgodne z ich kompetencjami, jednak z zachowaniem wszelkich środków bezpieczeństwa. Pojawiły się nowe możliwości zgłaszania przemocy domowej i korzystania ze wsparcia. Został wprowadzony całodobowy telefon interwencyjny 797 909 112, który również inicjował wszczynanie procedury Niebieskie Karty. W ramach ogłoszonych dodatkowych zadań przez miasto i przekazanie ich do prowadzenia organizacji pozarządowej pojawiła się możliwość schronienia osób pokrzywdzonych w „utajnionym mieszkaniu” prowadzonym przez Fundację Centrum Praw Kobiet. Nadal bez zakłóceń funkcjonuje hostel Ośrodka Interwencji Kryzysowej wraz ze wsparciem psychologicznym. Ilość wszczętych procedur Niebieskie Karty przez trzy kwartały 2020 roku wyniosła 395 i jest porównywalna do tego samego okresu w 2019 roku (390 NK). Zamrożeniu praktycznie uległa aktywność gdańskich szkół w kwestii wszczynania NK. Domniemać należy, że lukę tą wypełniły interwencje i działania Policji przy inicjowaniu procedur. Za problem przy funkcjonowaniu procedur i udzielaniu wsparcia uznać należy zawieszenie funkcjonowania GKRPA, a także ograniczony w pewnej kwestii zakres osobistego kontaktu ze stronami NK. Na początku pandemii bezpośredni kontakt specjalisty z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie odbywał się w wyjątkowych sytuacjach, jednakże kontakt i wsparcie telefoniczne było systematycznie udzielane, również przez dostępne komunikatory. W połowie roku, gdy sytuacja pandemiczna się uspokoiła powrócono do praktyki bezpośrednich kontaktów z klientami i pracy grup roboczych w bezpiecznych warunkach dla obu stron. W sytuacjach i interwencjach w środowisku wymagających ingerencji służb, każdorazowo udział brali przedstawiciele gdańskiej policji. Ścisła współpraca i wymiana informacji w stosunku do zagrożonych środowisk, w których dochodziło do przemocy była realizowana na bieżąco. Uruchomiono również szeroko zakrojoną kampanię społeczną „Zostań w domu bez przemocy”, obecnie przekształconą w „Dom bez przemocy” (spoty radiowe, plakaty informacyjne, naklejki na autobusach, wyświetlane informacje w telebimach w autobusach i gadzety informacyjno-edukacyjne) o możliwości reagowania na zjawisko przemocy. Został opracowany aktualny Informator teleadresowy zawierający dane podmiotów udzielających pomocy osobom uwikłanym w przemoc w rodzinie w Gdańsku, dostępny na stronie internetowej MOPR i rozesłany do Sądu, Policji i gdańskiej Prokuratury.

ZASOBY

Na terenie Gdańska działa szereg instytucji publicznych rządowych, samorządowych, podmioty niepubliczne, w tym ponad 20 organizacji pozarządowych działających na rzecz osób uwikłanych w przemoc w rodzinie, w szczególności osób doznających przemocy.

Placówki i podmioty specjalistyczne udzielają porad, konsultacji w zakresie pomocy interwencyjnej jak i szeroko rozumianej pomocy specjalistycznej, w szczególności prawnej, psychologicznej, socjalnej, pedagogicznej, rodzinnej, mediacyjnej, terapeutycznej, zawodowej i medycznej. Organizacje pozarządowe jak i podmioty publiczne i niepubliczne występują z coraz szerszą ofertą pomocową skierowaną do mieszkańców miasta - od profilaktyki po specjalistyczną kompleksową pomoc. Ważną rolę w systemie pomocowym na rzecz osób podejrzanych/stosujących przemoc i doznających przemoc jednocześnie uzależnionych i/lub współuzależnionych od alkoholu, pełnią poradnie/ośrodki terapii/leczenia uzależnień i współuzależnienia, prowadzące równoległe proces leczenia uzależnienia i rozwiązywanie problemu przemoc w rodzinie, w tym programy terapeutyczne dla ofiar przemoc domowej. Równocześnie w warunkach zamkniętych tj. aresztach i zakładach karnych na terenie miasta odbywają się zajęcia psychoedukacyjne (terapeutyczne) dla osadzonych sprawców przemoc. Nieodłącznym ogniwem w systemie od kilku lat jest prowadzony Program Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjny dla osób stosujących przemoc bez uzależnień lub po odbytej terapii w warunkach wolnościowych. Obecnie prowadzona całorocznie grupa otwarta stanowi stałą ofertę, dostępną zarówno w formie konsultacji indywidualnych jak i cyklu sesji grupowych. Rozwinięciem tych działań jest prowadzenie treningów rozwojowych podtrzymujących zmiany zachowań dla osób wcześniej stosujących przemoc. Ponadto jako kontynuacja pomocy realizowany jest program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Wychodząc naprzeciw potrzebom, a także w odpowiedzi na zgłaszane sytuacje konfliktowe w rodzinach, od 3 lat wdrażany jest projekt poradnictwa dla osób i rodzin w zakresie kontroli zachowań, mających problem z agresją i kontrolą emocji. Projekt ten jest elementem profilaktyki przemoc w rodzinie. Na uwagę zasługują też dostępne na terenie miasta duchowe formy wsparcia przy parafiach stanowiące alternatywę ww. usług. Ponadto prowadzony jest szereg programów i projektów dla rodzin, w szczególności zagrożonych przemocą w rodzinie w formie kompleksowych oddziaływań, zapewnione jest interdyscyplinarne poradnictwo specjalistyczne, kompleksowe wsparcie dziecka dotkniętego przestępstwem czy wsparcie ośrodka pomocy pokrzywdzonych przestępstwem. Znaczna grupa specjalistów pracująca w ww. instytucjach, podmiotach i organizacjach pozarządowych stanowi potencjał pomocowy świadczonych usług na rzecz mieszkańców. W łączeniu tych interdyscyplinarnych działań ważną rolę pełni Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku, zapewniając skuteczne funkcjonowanie działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”. Powoływane przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego Grupy Robocze do rozwiązania problemu w indywidualnej rodzinie zapewniają osobom pokrzywdzonym odpowiednią pomoc, kompleksową informację o dostępności poszczególnych form pomocy, monitorowanie losów dzieci i osób pokrzywdzonych oraz specjalistyczne oddziaływania wobec osób stosujących przemoc. Dzięki wspólnej pracy zaangażowanych specjalistów pomoc osobom pokrzywdzonym jest skuteczniejsza i w większości przypadków dochodzi do ustania przemoc. We wrześniu 2019 r. powołano w Gdańsku Miejski System Interwencji Kryzysowej (MSIK) który stanowi platformę dedykowanego wsparcia, sieć współpracy i integrację działań służb, instytucji oraz organizacji pozarządowych w obszarze profilaktyki, interwencji i pomocy długoterminowej dla mieszkańców miasta, również w sytuacjach związanych z przemocą w rodzinie. Głównym celem powołania MSIK było zwiększenie skuteczności działań pomocowych podejmowanych na rzecz mieszkańców. We współpracę zaangażowało się 31 podmiotów, które w swoich kompetencjach posiadają różnorodne formy wsparcia z zakresu pomocy psychologicznej, terapeutycznej, edukacyjnej i socjalno-bytowej. System ma przyczynić się do wzajemnego uzupełniania posiadanych możliwości i kompetencji podmiotów, wzajemnej i interdyscyplinarnej współpracy, tak by każda interwencja na terenie Gdańska była skutecznie podjęta, w najlepszym interesie mieszkańca, przy wykorzystaniu jego zasobów.

VI. CELE GŁÓWNE I SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

CEL GŁÓWNY: ZAPOBIEGANIE WYSTĘPOWANIU PROBLEMU PRZEMOCY ORAZ ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA, WSPARCIE I OCHRONA OSÓB KRZYWDZONYCH W RODZINIE

OBSZAR 1: PROFILAKTYKA PRZEMOCY W RODZINIE

Cel główny 1: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie problemu przemocy w rodzinie oraz propagowanie wiedzy, kształtowanie postaw i rozwijanie umiejętności życia w rodzinie bez przemocy.

Cel szczegółowy 1.1: Działania informacyjne i upowszechniające w zakresie przeciwdziałania i profilaktyki przemocy.

Cel szczegółowy 1.2: Działania edukacyjne w zakresie przeciwdziałania i profilaktyki przemocy.

OBSZAR 2: INTERWENCJA I WSPARCIE W SYTUACJI PRZEMOCY W RODZINIE

Cel główny 2: Rozszerzenie oferty pomocy i wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.

Cel szczegółowy 2.1: Podejmowanie działań interwencyjnych wobec osób doświadczających przemocy.

Cel szczegółowy 2.2: Podejmowanie działań interwencyjnych wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie.

Cel szczegółowy 2.3: Podejmowanie oddziaływań długoterminowych wobec osób uwikłanych w przemoc w rodzinie.

OBSZAR 3: DOSKONALENIE LOKALNEGO SYSTEMU WSPARCIA

Cel główny 3: Organizacja i doskonalenie istniejącego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel szczegółowy: 3.1: Zwiększanie kompetencji i umiejętności specjalistów pracujących z osobami uwikłanymi w przemoc w rodzinie.

Cel szczegółowy: 3.2: Optymalizacja opracowanych procedur i polityk dotyczących przemocy w rodzinie.

REKOMENDACJE

Obszar 1:

1. Wskazane jest wykonywanie badań dla obszaru Gdańska, dotyczących zjawisk i zachowań społecznych, które mają znamiona przemocy lub których przemoc jest konsekwencją, uwzględniające kształtowanie problemu przemocy w okresie pandemii.

2. W ramach profilaktyki przemocy zasadne jest kształtowanie u dzieci i młodzieży postawy otwartości i tolerancji wobec szeroko rozumianej różnorodności, m.in. wobec osób z niepełnosprawnością, osób starszych, zależnych, osób o różnym wyznaniu lub bezwyznaniowych, o różnym pochodzeniu lub orientacji seksualnej i tożsamości płciowej. Poznawanie przez dzieci i młodzież zwyczajów i tradycji różnych kultur. Wskazane jest promowanie programów i projektów skierowanych do dzieci i młodzieży, które odnoszą się do kształtowania postawy akceptacji i tolerancji wobec różnorodności.

3. Wskazane są działania edukacyjne i profilaktyczne skierowane do młodych małżeństw, par, rozpoczynających wspólne życie rodzinne, dotyczące wiedzy i umiejętności z obszaru relacji w związku, komunikacji, sposobów radzenia sobie ze stresem, emocjami i agresją.

4. Wskazane jest budowanie wrażliwości sąsiedzkiej na krzywdę osób z najbliższego otoczenia, zarówno dzieci jak i osób dorosłych poprzez edukację i działania integracyjne społeczności sąsiedzkiej.

Obszar 2:

1. Zapewnienie bezpiecznego miejsca pobytu dla kobiet z dziećmi doświadczających przemocy w rodzinie czy bliskich związkach.

2. Podejmowanie działań ochronnych wobec osób z grup szczególnie narażonych na przemoc

(kobiety, osoby z niepełnosprawnością, dzieci/osoby niepełnoletnie/seniorzy/ki, osoby z doświadczeniem migranckim oraz osoby z innych grup szczególnie narażonych na przemoc).

3. Rozwijanie kompleksowej oferty pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, w tym kobietom doświadczającym przemocy ze względu na płeć oraz osobom z innych grup szczególnie narażonych na przemoc.

Obszar 3: Zapewnienie szkoleń interdyscyplinarnych dla przedstawicieli różnych służb, instytucji oraz NGO podnoszących kompetencje w pracy na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc. Pozyskanie umiejętności współpracy, dialogu, wymiany doświadczeń i łączenia kompetencji zawodowych realizatorów jest niezwykle ważne w skutecznym procesie pomocy gdańskiej rodzinie uwikłanej w przemoc.

Oferowane w ramach Programu wsparcie, konsultacje, różnorodne poradnictwo oraz terapie realizowane będą zarówno w tradycyjnej formule pracy bezpośredniej z mieszkańcem jak i w formie zdalnej z wykorzystaniem wszelkich innowacyjnych form dostępu, m.in. komunikatorów. Okres pandemii pokazał, iż dostęp zdalny zarówno indywidualny jak i grupowy jest również możliwy i skuteczny oraz zapewnia konieczne wsparcie osobom uwikłanym w przemoc. Ograniczenia związane z pandemią zostały w dużej części uzupełnione poprzez konsultacje zdalne, które stanowią doskonałą alternatywę do pracy i kontaktu, oszczędzając czas obu stron, jednocześnie umożliwiając większą dostępność. Interwencje w środowisku pomimo ograniczeń nie zostały przerwane i będą kontynuowane, szczególnie w sytuacjach bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia mieszkańców dotkniętych przemocą. Usługi hostelowe będą kontynuowane z zachowaniem wszelkich zasad bezpieczeństwa.

CEL GŁÓWNY: ZAPOBIEGANIE WYSTĘPOWANIU PROBLEMU PRZEMOCY ORAZ ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA, WSPARCIE I OCHRONA OSÓB KRZYWDZONYCH W RODZINIE

III. Cele główne i szczegółowe programu

cele główne	cele szczegółowe	Zadania	beneficjenci	nazwa wskaźnika*		koordynator	realizator	
<p><u>OBSZAR: PROFILAKTYKA PRZEMOCY W RODZINIE</u> Cel główny 1: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie problemu przemocy w rodzinie oraz propagowanie wiedzy, kształtowanie postaw i rozwijanie umiejętności życia w rodzinie bez przemocy</p>	<p>Cel szczegółowy 1.1: Działania informacyjne i upowszechniające wiedzę w zakresie przeciwdziałania i profilaktyki przemocy</p>	<p>zadanie 1.1.1 opracowywanie, publikacja, dystrybucja i rozpowszechnianie materiałów informacyjnych dostosowanych do potrzeb grupy docelowej oraz kontakty z mediami</p>	<p>Mieszkańcy Gdańska: osoby dorosłe, seniorzy, dzieci i młodzież, osoby z doświadczeniem migracyjnym, specjaliści pracujący z rodzinami, dziećmi i młodzieżą</p>	liczba poradników, broszur	produktu	3000	<p>Wydział Rozwoju Społecznego/ Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku</p>	wszyscy realizatorzy
		liczba ulotek, plakatów, innych publikacji		7000				
		liczba kontaktów		150				
		liczba poradników, broszur		4				
		zadanie 1.1.2 dostosowanie językowe materiałów informacyjnych o ofercie pomocowej dla osób z doświadczeniem migracyjnym		liczba ulotek, plakatów, innych publikacji		4		wszyscy realizatorzy
		zadanie 1.1.3 stała aktualizacja informatora o dostępnej ofercie pomocy specjalistycznej		liczba aktualizacji informatora		3		NGO, MOPR
		zadanie 1.1.4 prowadzenie punktów konsultacyjnych		liczba odbiorców/instytucji		23		
				liczba punktów konsultacyjnych		36		NGO
				liczba porad/konsultacji dla mieszkańców		20000		
<p><u>OBSZAR: PROFILAKTYKA PRZEMOCY W RODZINIE</u></p>	<p>Cel szczegółowy 1.2: Działania edukacyjne w zakresie</p>	<p>zadanie 1.2.1 organizowanie konferencji, wykładów i seminariów dotyczących profilaktyki przemocy</p>	<p>Mieszkańcy Gdańska: osoby dorosłe, seniorzy, z doświadczeniem</p>	<p>liczba konferencji/seminariów/ wykładów</p>	<p>produktu</p>	<p>152</p>	<p>Wydział Rozwoju Społecznego/ Miejski</p>	<p>GOPZiPU, GOPP, MO PR, PPP, NGO</p>
				liczba uczestników		6000		

Cel główny 1: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie problemu przemocy w rodzinie oraz propagowanie wiedzy, postaw i umiejętności życia w rodzinie bez przemocy	przeciwdziałania i profilaktyki przemocy	zadanie 1.2.2 zainicjowanie i prowadzenie działań promujących prawidłowo funkcjonujące rodziny	migracyjnym, dzieci i młodzież; Podmioty, jednostki, NGO, działające w obszarze przemocy i przeciwdziałania przemocy	liczba inicjatyw, kampanii, festynów rodzinnych liczba uczestników	600 1000	Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku	wszyscy realizatorzy
		zadanie 1.2.3 edukacja dzieci i młodzieży w zakresie rozpoznawania symptomów przemocy, szukania pomocy w sytuacjach doznawania przemocy, dyskryminacji, łamania praw dziecka oraz radzenia sobie ze stresem, emocjami i agresją		liczba zajęć edukacyjnych liczba dzieci	4000 60000		Placówki oświatowe, PPP, GOPZiPU
		zadanie 1.2.4 edukacja dzieci i młodzieży w zakresie kształtowania postaw otwartości i tolerancji wobec inności		liczba zajęć, warsztatów, projektów, spotkań liczba uczestników	2000 20000		Placówki oświatowe, PPP, placówki wsparcia dziennego
		zadanie 1.2.5 edukacja rodziców w zakresie wychowania bez przemocy		liczba edycji „Szkoły dla rodziców” liczba zajęć i warsztatów dla rodziców liczba porad dla rodziców liczba uczestników	72 400 1000 4000		Placówki oświatowe, PPP, MOPR, GOPZiPU, GOPP, NGO, Diecezjalne Poradnie Rodzinne
		zadanie 1.2.6 realizacja programów profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie		liczba programów liczba uczestników	500 5000		NGO
		zadanie 1.2.7 działania edukacyjno-profilaktyczne dla dzieci i rodziców w placówkach wsparcia dziennego i innych punktach realizujących zajęcia profilaktyczne, terapeutyczne		liczba placówek wsparcia dziennego świetlic/klubów liczba miejsc liczba dzieci liczba rodziców	300 1600 2000 1600		NGO, Placówki oświatowe, PPP

i socjoterapeutyczne
zadanie 1.2.8 działania edukacyjne dla młodzieży w zakresie nabycia umiejętności radzenia sobie z rozwiązywaniem konfliktów i sytuacji trudnych
zadanie 1.2.9 mediacje dla dorosłych jako działanie profilaktyczne w rodzinie
zadanie 1.2.10 prowadzenie poradnictwa dla dorosłych osób mających problem z kontrolą zachowań
zadanie 1.2.11 działania edukacyjno-profilaktyczne dla osób zagrożonych przemocą i dyskryminacją oraz ich rodzin
zadanie 1.2.12 działania edukacyjno-integracyjne dla społeczności sąsiedzkiej w zakresie budowania wrażliwości sąsiedzkiej na krzywdę osób z najbliższego otoczenia
zadanie 1.2.13 działania edukacyjne i profilaktyczne skierowane do rozpoczynających wspólne życie rodzinne małżeństw i par, dotyczące wiedzy i umiejętności z obszaru relacji w związku, komunikacji, sposobów radzenia sobie ze stresem, emocjami i

liczba działań liczba uczestników
liczba działań liczba uczestników
liczba podmiotów udzielających poradnictwa dla osób nie radzących sobie z kontrolą zachowań liczba udzielonych porad
liczba działań liczba uczestników
liczba działań liczba uczestników
liczba działań liczba uczestników

4 300
20 40
1 100
90 1000
4 40
4 40

Gdańskie Centrum Mediacji Szkolnej i Rówieśniczej
NGO
NGO
NGO
wszyscy realizatorzy
wszyscy realizatorzy

		agresją						
OBSZAR 2: INTERWENCJA I WSPARCIE W SYTUACJI PRZEMOCY W RODZINIE Cel główny 2: Rozszerzenie oferty pomocy i wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie	Cel szczegółowy 2.1: Podejmowanie działań interwencyjnych wobec osób doświadczających przemocy	zadanie 2.1.1 podejmowanie interwencji w sytuacji podejrzenia przemocy w rodzinie	Osoby zamieszkałe w Gdańsku doświadczające przemocy w rodzinie i bliskich związkach, dyskryminacji bądź innych form przemocy	liczba interwencji	produktu	2172	Wydział Rozwoju Społecznego/ Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku	podmioty wszczynające procedurę Niebieskie Karty
		zadanie 2.1.2 prowadzenie konsultacji specjalistycznych w sytuacji interwencji, m.in. psychiatrycznych, medycznych, prawnych		liczba instytucji udzielających porad		25		NGO i inne podmioty realizujące poradnictwo specjalistyczne
		zadanie 2.1.3 zapewnienie bezpiecznego miejsca pobytu dla osób doświadczających przemocy, także seniorów i osób ze szczególnymi potrzebami		liczba mieszkań krótkoterminowych		1		MOPR, WGK, NGO
				liczba osób		100		
				liczba przyznanых lokali socjalnych/komunalnych		24		
zadanie 2.1.4 prowadzenie specjalistycznych zindywidualizowanych form wsparcia w sytuacji interwencji, w tym zapewnienie bezpiecznych form schronienia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie czy bliskich związkach oraz innych form przemocy, w tym dla kobiet doświadczających przemocy ze względu na płeć, osób z innych grup szczególnie narażonych na przemoc, również osób LGBT	liczba osób	2000	MOPR/NGO/inne podmioty realizujące poradnictwo specjalistyczne					
	liczba porad	2000						
zadanie 2.1.5 podejmowanie	liczba miejsc schronienia długoterminowego	40						
				liczba dzieci		320		MOPR,

		<p>interwencji dotyczących zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom i młodzieży</p>		liczba interwencji		300		<p>placówki opiekuńczo-wychowawcze, ZGPO, pogotowia rodzinne</p>
		<p>zadanie 2.1.6 działania interwencyjne wobec imigrantów w sytuacji występowania przemocy w rodzinie</p>		<p>liczba osób liczba interwencji</p>		<p>200 200</p>		<p>CWII, MOPR, Straż Miejska, Policja</p>
		<p>zadanie 2.1.7 zapewnienie pomocy specjalistycznej dla dzieci pokrzywdzonych przestępstwem, w tym wykorzystywanych seksualnie</p>		<p>liczba sesji indywidualnych dla dzieci liczba sesji grupowej dla dzieci liczba sesji indywidualnych dla rodziców liczba sesji grupowych dla rodziców liczba przygotowań do przesłuchań liczba przesłuchań</p>		<p>1200 40 1200 40 80 60</p>		<p>wszyscy realizatorzy</p>
	<p>Cel szczegółowy 2.2: Podejmowanie działań interwencyjnych wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie</p>	<p>zadanie 2.2.1 prowadzenie spotkań informacyjno-edukacyjnych dla osób podejrzanych o stosowanie przemocy oraz osób nie radzących sobie z agresją i sytuacjami konfliktowymi</p> <p>zadanie 2.2.2 odizolowanie sprawców przemocy od osób pokrzywdzonych</p>	<p>Osoby zamieszkałe w Gdańsku stosujące przemoc, dyskryminację bądź inne formy przemocy w rodzinie i bliskich związkach</p>	<p>liczba spotkań liczba uczestników</p> <p>liczba zatrzymań i doprowadzeń do innych placówek liczba nakazów opuszczenia lokalu liczba zakazu kontaktów</p>	<p>produktu</p>	<p>96 96</p> <p>1500 400 400</p>	<p>Wydział Rozwoju Społecznego/ Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku</p>	<p>wszyscy realizatorzy</p> <p>Policja, Prokuratura, Sądy, NGO</p>

		zadanie 2.2.3 realizacja programów korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie		liczba realizowanych programów liczba zgłoszonych uczestników liczba sesji indywidualnych liczba osób w sesjach indywidualnych liczba sesji grupowych liczba osób które ukończyły sesje grupowe		4 1200 1200 1200 200 60		wszyscy realizatorz y
		zadanie: 2.2.4 realizacja programów psychologiczno- terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie		liczba realizowanych programów liczba zgłoszonych uczestników liczba sesji indywidualnych liczba sesji grupowych liczba osób, które ukończyły sesje grupowe		4 60 180 128 48		wszyscy realizatorz y
<u>OBSZAR 2:</u> <u>INTERWENCJA</u> <u>I WSPARCIE W</u> <u>SYTUACJI</u> <u>PRZEMOCY W</u> <u>RODZINIE</u> Cel główny 2: Rozszerzenie oferty pomocy i wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie	Cel szczegółowy: 2.3. Podejmowanie oddziaływań długoterminowyc h wobec osób uwikłanych w przemoc w rodzinie	zadanie 2.3.1 prowadzenie poradnictwa specjalistycznego post-interwencyjnego	Osoby zamieszkałe w Gdańsku	liczba porad indywidualnych liczba porad grupowych	produktu	1600 500	Wydział Rozwoju Społecznego/ Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku	NGO i inne podmioty realizujące poradni- ctwo specjali- styczne NGO i inne podmioty realizujące poradni- ctwo specjali- styczne
		zadanie 2.3.2 zindywidualizowana i długofalowa, kompleksowa ścieżka wsparcia post- interwencyjnego dla osób doświadczających przemoc w rodzinie czy bliskich związkach oraz innych form przemocy, w tym dla kobiet		liczba osób liczba porad		2000 8000		

doświadczających przemocy ze względu na płeć, osób z innych grup szczególnie narażonych na przemoc, również osób LGBT			
zadanie 2.3.3 prowadzenie grup wsparcia, w tym dla osób z grup szczególnie narażonych na przemoc, również osób LGBT	liczba grup wsparcia liczba uczestników	8 80	NGO i inne podmioty realizujące poradnictwo specjalistyczne
zadanie 2.3.4 prowadzenie grup samopomocowych, w tym dla osób szczególnie narażonych na przemoc oraz osób LGBT	liczba grup liczba uczestników	4 20	NGO i inne podmioty realizujące poradnictwo specjalistyczne
zadanie 2.3.5 prowadzenie treningów rozwojowych podtrzymujących zmiany zachowań i nabytych umiejętności u osób wcześniej stosujących przemoc	liczba grup liczba uczestników	4 28	NGO i inne podmioty realizujące poradnictwo specjalistyczne
zadanie 2.3.6 prowadzenie spotkań dzielnicowych i rejonowych	liczba spotkań	16	wszyscy realizatorzy
zadanie 2.3.7 realizacja innych programów i działań w stosunku do osób podejrzanych lub/i stosujących przemoc w rodzinie oraz nieletnich sprawców przemocy	liczba działań liczba uczestników	1 10	NGO i inne podmioty realizujące poradnictwo specjalistyczne

		zadanie 2.3.8 realizacja innych programów i działań wspierających i wzmacniających w stosunku do osób doświadczających przemoc w rodzinie		liczba działań liczba uczestników		1 10		NGO i inne podmioty realizujące poradnictwo specjalistyczne
		zadanie 2.3.9 tworzenie i rozwijanie wszelkich działań prowadzących do likwidacji barier uniemożliwiających korzystanie ze wsparcia przez osoby doświadczające i stosujące przemoc w rodzinie, w tym zapewnienie opieki dla dzieci i osób zależnych, asystentów dla osób z niepełnosprawnościami, tłumaczy, likwidacja barier architektonicznych		liczba działań liczba uczestników		40 40		NGO i inne podmioty realizujące poradnictwo specjalistyczne
<u>OBSZAR 3:</u> <u>DOSKONALENIE LOKALNEGO SYSTEMU WSPARCIA</u> Cel główny 3: Organizacja i doskonalenie istniejącego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Cel szczegółowy: 3.1 Zwiększenie kompetencji i umiejętności specjalistów pracujących z osobami uwikłanymi w przemoc w rodzinie	zadanie 3.1.1 szkolenia w zakresie interwencji w sytuacji przemocy w rodzinie	Osoby/institucje świadczące pomoc na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc	liczba szkoleń liczba uczestników	produktu	100 1000	Wydział Rozwoju Społecznego/ Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku	MOPR, GOPP, GOPZiPU, NGO
		zadanie 3.1.2 szkolenia w zakresie pracy interdyscyplinarnej na rzecz rodziny		liczba szkoleń liczba uczestników		12 300		MOPR, ZI, GOPP, GOPZiPU, NGO
		zadanie 3.1.3 szkolenia dla specjalistów pracujących z grupami zagrożonymi dyskryminacją i przemocą, osób LGBT w zakresie dostosowania języka i sposobów działania pomocowego do szczególnych potrzeb tych osób		liczba szkoleń liczba uczestników		10 200		wszyscy realizatorzy
		zadanie 3.1.4 szkolenia dla kadr żłobków, przedszkoli, szkół,		liczba szkoleń liczba uczestników		10 200		wszyscy realizatorzy

szczególnie edukacji wczesnoszkolnej w zakresie kształtowania postaw otwartości i tolerancji wobec innych
zadanie 3.1.5 superwizje dla specjalistów pracujących w organizacjach, stowarzyszeniach, instytucjach publicznych, niepublicznych w pracy z osobami doznającymi przemocy
zadanie 3.1.6 konsultacje dla specjalistów pracujących w instytucjach publicznych i niepublicznych w zakresie kompleksowej pomocy dziecku krzywdzonemu
zadanie 3.1.7 prowadzenie spotkań koordynatorów Procedury Niebieskie Karty - Policji i MOPR w zakresie doskonalenia współpracy służb
zadanie 3.1.8 tworzenie lokalnych koalicji na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie
zadanie 3.1.9 organizacja wsparcia tłumaczy do pracy

liczba superwizji liczba uczestników
liczba konsultacji
liczba spotkań liczba uczestników
liczba spotkań liczba uczestników
liczba tłumaczy liczba konsultacji

10 200
120
8 60
4 80
10 12

rzy
wszyscy realizatorzy
FDDS
MOPR, Policja
ZI, MOPR, Policja, szkoły, przed- szkola, Straż Miejska, Sąd Rejonowy, ochrona zdrowia, NGO, BOM, inne lokalne podmioty
CWII

		z rodziną imigrantów uwikłaną w przemoc	liczba odbiorców		12	
		zadanie 3.1.10 utworzenie i aktualizowanie bazy tłumaczy do pracy z rodziną imigrantów uwikłaną w przemoc	liczba konsultacji/tłumaczeń		80	ZI, MOPR, partnerzy MSIK
		zadanie 3.1.11 koordynowanie pracy i podnoszenie kompetencji liderów „Polityk ochrony dziecka przed krzywdzeniem” z placówek miejskich, publicznych i niepublicznych zaangażowanych w realizację „Procedury Interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka”	baza liderów liczba liderów liczba spotkań liczba szkoleń		1 200 4 4	MOPR, ZI
		zadanie 3.1.12 szkolenie dla specjalistów pracujących w zakresie przemocy w rodzinie nt. m.in. pierwszej pomocy psychologicznej, kompetencji międzykulturowych, różnorodności płciowej	liczba szkoleń liczba uczestników		8 60	CPK, CWII, MOPR, GCRT
OBSZAR 3: LOKALNY SYSTEM WSPARCIA Cel główny 3: Doskonalenie istniejącego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Cel szczegółowy: 3.2. Optymalizacja opracowanych procedur i polityk dotyczących przemocy w rodzinie	zadanie 3.2.1 realizacja, ewaluacja i doskonalenie „Procedury Interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka” oraz „Polityk ochrony dziecka przed krzywdzeniem”	liczba realizowanych polityk liczba ewaluowanych polityk	produktu	200 400	placówki oświatowe, PPP, placówki wsparcia dziennego, placówki opiekuńczo-wychowawcze, MOPR, Straż Miejska, GZZ, GOPZiPU, GOPP
		zadanie 3.2.2 prowadzenie	liczba spotkań			ZI, MOPR

procedur NK i organizowanie pracy GR	Zespołów Interdyscyplinarnych liczba zespołu ds. wstępnego rozpatrywania NK liczba spotkań zespołu liczba powołanych GR liczba spotkań GR liczba konsultacji dla mieszkańców	16 1 100 1200 5000 1600	
zadanie 3.2.3 Wdrażanie „Standardu pracy z osobą doznającą przemocy w rodzinie”	liczba zaangażowanych instytucji i organizacji	8	ZI, MOPR, Policja, Prokuratura, Sądy, FCPK, FOSA, NGO, placówki ochrony zdrowia
zadanie 3.2.4 Wdrażanie „Procedury postępowania dotyczącej udzielania pomocy mieszkaniowej ofiarom przemocy domowej”	liczba procedur liczba rekomendacji	1 30	WGK UMG, MOPR
zadanie 3.2.5 zapewnienie bezpiecznych warunków do pracy online na rzecz osób uwikłanych w przemoc, zwłaszcza pracy Grup Roboczych, Zespołu Interdyscyplinarnego oraz konsultacji specjalistycznych	miejska aplikacja liczba zdarzeń online liczba konsultacji online	1 250 200	GOPZiPU, podmioty wszechstronnie realizujące procedurę Niebieskie Karty, NGO, podmioty specjalistyczne
zadanie 3.2.6 Organizacja „Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym	liczba działań/tygodni liczba zaangażowanych instytucji	4 2	Prokuratura, Pomorska

	Przestępstwem”	liczba udzielonych porad	100	Izba Adwokacka
	zadanie 3.2.7 Prowadzenie kampanii społecznej mającej na celu podnoszenie świadomości w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie oraz zachęcającej do reagowania i korzystania z pomocy	liczba kampanii	4	ZI, MOPR, NGO
	zadanie 3.2.8 Organizacja Konferencji władz miasta promującej działania miejskie i lokalnych NGO w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	liczba konferencji liczba partnerów	4 10	ZI, UMG
	zadanie 3.2.9 Monitorowanie realizacji procedur Niebieskie Karty	liczba zweryfikowanych NK	1200	ZI, MOPR
	zadanie 3.2.10 Analizy w obszarze problemu przemocy w rodzinie	liczba analiz	2	MOPR
	zadanie 3.2.11 Monitorowanie realizacji działań w Programie	liczba sprawozdań liczba podmiotów	4 200	MOPR

¹ Obliczony wzrost względem roku 2018

² <https://sites.google.com/site/maciejwojewodka/home/alienacja-rodzicielska-i-jej-negatywne-skutki-a-pas-podstawowe-roznice>

³ <https://fakty.interia.pl/tylko-u-nas/news-alienacja-rodzicielska-wyrafinowana-forma-przemocy,nId,1720937>

* wskaźnik zaplanowano do osiągnięcia w okresie 2021 - 2024

Wewnętrzny proces postępowania w sytuacjach wszczynanych procedur „Niebieskie Karty”

PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY” (procedura interwencyjna)

Terminowe działania na rzecz ochrony osób doznających przemocy, szczególnie dzieci.

Procedura jest działaniem interwencyjnym i należy na samym początku niezwłocznie działać oceniając zagrożenie w rodzinie oraz pomóc, zachowując niżej wymienione terminy:

1) przekazanie Formularza „Niebieskie Karty” A do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego następuje nie później niż w ciągu 7 dni (do kancelarii Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, a kopię pozostawia się u wszczynającego procedurę);

2) Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego nie później niż w ciągu 3 dni od otrzymania Formularza A procedury „Niebieskie Karty” przekazuje go członkom Grupy Roboczej;

3) podjęcie działań interwencyjnych/ochronnych w ciągu 3 dni roboczych od daty wpływu procedury „Niebieskie Karty” do Centrum Pracy Socjalnej w stosunku do dziecka/os. dorosłej:

a) kontakt, rozmowa z osobą pokrzywdzoną/wizyta w środowisku,

b) szkoła/przedszkole/żłobek,

c) policja,

d) ochrona zdrowia

= wymiana informacji o zagrożeniu dziecka i rodziny oraz podjęcie pierwszych działań uznanych za priorytet ochrony członków rodziny.

I spotkanie (organizuje i koordynuje pracownik socjalny) - (do 10 dni roboczych) to spotkanie samych specjalistów i wymiana informacji o rodzinie, wstępna diagnoza i opracowanie wstępnego planu pracy z rodziną (może się odbyć w tym samym dniu przed II spotkaniem z osobą doznającą przemocy).

II spotkanie (do 10 dni roboczych) odbywa się z osobą doznającą przemocy - rozmowa z max. 2 specjalistami (na spotkanie nie zaprasza się dziecka do 18 r. ż.).

III spotkanie - (nie później niż kolejnych 10 dni roboczych po spotkaniu z osobą doznającą przemocy) odbywa się spotkanie z osobą podejrzaną o stosowanie przemocy w rodzinie.

IV i kolejne spotkanie Grupy Roboczej - to spotkania specjalistów w zależności od oceny nasilenia problemu w rodzinie i zagrożenia oraz stanu bezpieczeństwa, dotyczą też wzajemnie realizowanych i zrealizowanych działań oraz postępów rodziny w osiągnięciu celu.

Celem jest ustanie przemocy w rodzinie i zrealizowanie planu pracy z rodziną.

Procedura może trwać 3, 6, 12 miesięcy, jednakże każdą sytuację należy traktować indywidualnie mając na względzie bezpieczeństwo członków rodziny. Po okresie 12 miesięcy pracy z rodziną od momentu wszczęcia procedury „Niebieska Karta”, grupa robocza przygotowuje notatkę służbową do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego z opisem dot. problemu rodziny i zrealizowanych działań. W momencie ustania przemocy i uzasadnionych przypuszczeń o zaprzestaniu stosowania

przemocy oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, pracownik Centrum Pracy Socjalnej MOPR w ciągu 10 dni po ostatniej grupie roboczej przekazuje protokół kończący procedurę „Niebieska Karta” wraz z dokumentacją do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego celem akceptacji (z notatką urzędową Policji potwierdzającą stabilizację sytuacji w rodzinie). W przypadku wpływu w tym czasie kolejnej „Niebieskiej Karty” kontynuujemy działania w ramach procedury. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego w ciągu 1 miesiąca od wpływu dokumentów podejmuje decyzje o zakończeniu procedury. Rozstrzygnięcie o zakończeniu lub kontynuacji procedury NK pracownik socjalny niezwłocznie przekazuje przedstawicielom podmiotów zaangażowanych w działania na rzecz indywidualnej rodziny.

ZAŁOŻENIA DO „PROGRAMU ODDZIAŁYWAŃ KOREKCYJNO-EDUKACYJNYCH DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC”

I. Założenia Programu

1. Program realizowany będzie w oparciu o model skoncentrowany na rozwiązaniach. Zakłada propozycje kompleksowych oddziaływań zmierzających do zatrzymania przemocy w rodzinie. Stwarza uczestnikom możliwość nabycia umiejętności budowania prawidłowych relacji w rodzinie.
2. Sesje indywidualne stanowią kwalifikację i wejście do pracy w grupie, wsparcie w trakcie udziału w Programie.
3. Podstawą Programu i zmiany zachowań jest udział uczestników w 24 dwugodzinnych sesjach grupowych. Działania skupią się na wyposażeniu uczestników Programu w wiedzę, a także narzędzia kontrolowania emocji i zachowań.
4. Grupa ma charakter otwarty i koedukacyjny. Działania grupowe mogą być wzmocnione dodatkowo poprzez indywidualne spotkania.
5. Program realizowany będzie przez dwóch specjalistów, kobietę i mężczyznę.
6. Lokal zapewniony na oddziaływanie jest zasobem miasta Gdańska. Dopuszcza się realizację oddziaływań w miejscach udostępnianych przez realizatorów. W lokalu nie jest realizowane wsparcie dla osób doznających przemocy w rodzinie.

II. Cele Programu

1. Zatrzymanie przemocy w rodzinie.
2. Efektywne radzenie sobie z emocjami.
3. Zmiana przekonań i zachowań uczestników Programu dotyczących stosowania przemocy.

III. Zarys treści merytorycznych

1. Definicja przemocy - zdefiniowanie przemocy pozwala na zidentyfikowanie własnych zachowań przemocowych, co z kolei umożliwia ich unikanie.
2. Mechanizmy rządzące przemocą - uczestnicy poznają mechanizmy przemocy, którym ulegają, ich znajomość pozwala na wcześniejsze reagowanie na pojawiające się sygnały zwiastujące agresywne zachowania i zastosowanie korzystnych form działania, identyfikują również własne przekonania i stereotypy dotyczące przemocy.
3. Uczestnicy zapoznają się również z konsekwencjami stosowania przemocy zarówno natury formalnej jak i rodzinnej.
4. Asertywność jako alternatywa dla zachowań przemocowych - uczestnicy programu mają okazję przećwiczyć umiejętności asertywnego (czyli niekrzywdzącego) zachowania się. Posiadanie takich umiejętności przyczynia się do konstruktywnego radzenia sobie z sytuacjami trudnymi.
5. Umiejętności komunikacyjne - wpływają na zwiększenie możliwości porozumiewania się z bliskimi zwłaszcza w sytuacjach różnic.
6. Rozwiązywanie konfliktów - pozwala na konstruktywne podejście do pojawiających się konfliktów oraz ich twórcze rozwiązywanie.
7. Moja odpowiedzialność za stosowanie przemocy - wzięcie odpowiedzialności za stosowanie przemocy umożliwia przejście odpowiedzialności za własne życie oraz własne reakcje, stwarza również możliwość powrotu do równowagi systemu rodzinnego.

8. Rozpoznawanie i identyfikowanie własnych stanów emocjonalnych oraz ich kontrola oraz kontrola zachowań - wcześniejsze rozpoznawanie, nazywanie oraz identyfikacja przeżywanych stanów emocjonalnych umożliwi wcześniejszą, łagodniejszą reakcję, czyli kontrolę własnych zachowań, co spowoduje zastępowanie zachowań przemocowych konstruktywnymi reakcjami.
9. Planowanie przyszłości - uczestnicy na podstawie nabytych umiejętności będą planować własną przyszłość dotyczącą m.in. reagowania na sytuacje trudne, konfliktowe, zaskakujące.

IV. Metody pracy

1. Sesje indywidualne.
2. Sesje grupowe.
3. Trening rozwojowy.

V. Adresaci Programu

1. Adresatami Programu są dorosłe osoby stosujące przemoc w rodzinie, zarówno kobiety jak i mężczyźni.
2. W programie mogą m.in. brać udział:
  - 1) osoby, które z własnej inicjatywy zgłoszą się do uczestnictwa w Programie lub zostaną zmotywowane przez służby;
  - 2) członkowie rodzin, wobec których została wszczęta procedura „Niebieskie Karty”;
  - 3) osoby wobec których zachodzi podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie;
  - 4) osoby skazane za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie, wobec których Sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary zobowiązując ich do uczestnictwa w Programie;
  - 5) rodzice, którzy mają ograniczoną władzę rodzicielską lub są jej pozbawieni w wyniku zaniedbań i niewypełniania funkcji rodzicielskich.

VI. Warunki uczestnictwa w Programie

1. Warunkiem uczestnictwa w Programie jest uznanie przez osobę, stosującą przemoc faktu jej stosowania lub problemu kontroli emocji i zachowań agresywnych.
2. Uczestnicy Programu nie mogą mieć aktywnych objawów choroby psychicznej oraz muszą zachowywać abstynencję od alkoholu i innych środków odurzających.
3. Osoby stosujące przemoc w rodzinie, u których rozpoznano uzależnienie od alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych albo zastępczych kieruje się w pierwszej kolejności na terapię uzależnienia.
4. Przyjęcie do Programu jest potwierdzone zawarciem kontraktu na aktywny udział w sesjach grupowych.
5. Uczestnik zobowiązany jest do wypełnienia kwestionariusza historii przemocy, którego celem jest dokonanie wstępnej diagnozy problemu.
6. Uczestnikami programu mogą być również mieszkańcy innych powiatów¹.

VII. Założenia teoretyczne Programu, reguły uczestnictwa w Programie oraz kryteria ukończenia Programu

1. Program realizowany będzie w cyklu rocznym lub wieloletnim.
2. Program obejmować będzie sesje indywidualne i grupowe. Sesje będą prowadzone metodą warsztatową.
3. Część edukacyjna warsztatów skoncentrowana będzie na przekazaniu uczestnikom wiedzy na temat zjawiska przemocy.
4. Część korekcyjna warsztatów ukierunkowana będzie na zdobycie umiejętności kontrolowania, niestosowania przemocy, prowadzenia treningu umiejętności społecznych, porozumienia bez przemocy, asertywności oraz nauki konstruktywnego rozwiązywania sporów.
5. Program realizowany będzie w systemie otwartym, w grupie 10 - 15 osobowej, pracującej

w cyklu: min. 2-e sesje indywidualne, 24 dwugodzinne sesje grupowe z częstotliwością 1 raz w tygodniu.

6. Łączny czas uczestnictwa w Programie osoby stosującej przemoc wyniesie od 60 h do max 120 h (48 h grupowych, 30 h indywidualnych).

7. Uczestnik Programu dla jego zaliczenia zobowiązany jest do uczestnictwa co najmniej w 80% różnych oddziaływań (indywidualnych i grupowych).

8. Udział w Programie jest bezpłatny.

VIII. Dokumentacja Programu

1. Wstępne rozpoznanie diagnostyczne - wypełnienie kwestionariusza o przemocy.

2. Karty ze sformułowaną diagnozą (wstępną, pogłębioną).

3. Opracowanie karty obserwacji i monitoringu zachowań.

4. Plan zawierający terminy i czas poszczególnych spotkań.

5. Rejestr prowadzonych konsultacji indywidualnych.

6. Listy obecności sesji indywidualnych i grupowych z podpisami uczestników oraz prowadzących.

7. Notatki protokoły, inne dokumenty potwierdzające monitoring.

8. Dokument z wnioskami po ewaluacji Programu.

9. Faktury wydatkowania środków.

10. Dokumenty potwierdzające kwalifikacje zgodne z obowiązującymi przepisami prawa i staż pracy prowadzących Program.

IX. Monitoring

1. Kontakt raz na kwartał z pracownikiem socjalnym/dzielnicowym/kuratorem sądowym odnośnie aktualnej sytuacji w rodzinie².

2. Karta obserwacji podczas udziału w Programie.

3. Stały monitoring efektów programu przez 3 lata od dnia zakończenia Programu.

4. Dopuszcza się możliwość przeprowadzenia rozmowy z partnerami uczestników Programu.

5. Na etapie trwania Programu uczestnik może uzyskać potwierdzenie o zakwalifikowaniu się do udziału w Programie oraz dotychczasową ilość godzin uczestnictwa, zaś po ukończeniu Programu zaświadczenie o ukończeniu.

IX. Ewaluacja

1. Ankieta ewaluacyjna wypełniana jest przez każdego uczestnika przed i po ukończeniu cyklu sesji grupowych.

2. Udział osoby w treningu rozwojowym - 1 x w roku.

3. Osoby wymagające kontynuacji specjalistycznego wsparcia kierowane będą w pierwszej kolejności do udziału w Programie Psychologiczno-Terapeutycznym dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Nieodłącznym elementem prowadzonych oddziaływań jest ścisła współpraca przedstawicieli instytucji kierujących osoby do Programu, wymiana informacji, podejmowanie działań naprawczych oraz udział w Grupach Roboczych w sytuacjach, gdy prowadzona jest procedura Niebieskie Karty.

¹ dot. uzyskania w danym roku dotacji celowej z budżetu państwa

² dot. osób skierowanych przez MOPR, Policję, Zespół Interdyscyplinarny, Grupę Roboczą, Sąd

ZAŁOŻENIA DO „PROGRAMU PSYCHOLOGICZNO-TERAPEUTYCZNEGO DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC”

I. Założenia Programu

1. Program realizowany będzie w oparciu o model skoncentrowany na rozwiązaniach/terapię indywidualną i grupową.
2. Program stanowi rozbudowanie i uzupełnienie oferty dla osób stosujących przemoc, w szczególności dedykowany w pierwszej kolejności osobom, które ukończyły Program Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
3. Zakłada kompleksowe działania zmierzające do utrwalenia zmiany wzorca „siłowego” na nieprzemocowy (poziom poznawczy, emocjonalny, behawioralny).
4. Sesje indywidualne stanowią kwalifikację diagnostyczną oraz konsultacje specjalistyczne.
5. Terapia grupowa realizowana będzie przez dwóch specjalistów, kobietę i mężczyznę.
6. Grupa ma charakter półotwarty lub zamknięty.
7. Zaleceniem jest indywidualizacja podejścia, dawanie drugiej szansy, zmiany i naprawy, pokazywanie dróg do zmiany i pozytywów, kreatywność w szukaniu alternatywy.
8. Okres trwania Programu uzależniony jest od zabezpieczonych środków finansowych w danym roku kalendarzowym przez budżet państwa.
9. Realizacja działań będzie odbywać się w miejscach udostępnianych przez realizatorów. Lokal może również stanowić zasób miasta Gdańska. W lokalu nie jest realizowane wsparcie dla osób doznających przemocy w rodzinie.

II. Cele Programu

1. Trwałe zaprzestanie stosowania przemocy przez uczestników.
2. Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie.
3. Zwiększenie motywacji uczestników do zmiany zachowań i zastępowania stosowania przemocy zachowaniami pożądanymi, niekrzywdzącymi.
4. Podtrzymanie i utrwalenie zmian zachowań u osób stosujących przemoc w rodzinie.
5. Utrwalenie zmiany postaw z wzorca przemocowego na rzecz satysfakcjonujących relacji bez przemocy.
6. Zwiększenie bezpieczeństwa i poprawa funkcjonowania rodzin, w których występuje przemoc.

III. Założenia merytoryczne

1. Nabycie umiejętności rozwiązywania problemów, konfliktów z zachowaniem szacunku dla członków rodziny, szczególnie dzieci.
2. Nabywanie umiejętności radzenia sobie z gniewem, kontrolą emocji w sytuacjach trudnych.
3. Nabywanie umiejętności radzenia sobie z trudnymi emocjami, poczuciem winy.
4. Nauka konstruktywnych sposobów wyrażania emocji.
5. Zmiana sposobu myślenia, przekonań, stereotypów utrudniających budowanie partnerskich relacji.
6. Budowanie poczucia bezpieczeństwa.
7. Tolerancja i szacunek wobec partnera i członków rodziny.

IV. Metody pracy

1. Indywidualne konsultacje psychologiczne.
2. Terapia indywidualna.

3. Terapia grupowa.
4. Grupa wsparcia i rozwoju psychologicznego.
5. Warsztaty edukacyjne rozwijające umiejętności psychospołeczne.

V. Adresaci Programu

1. Program dedykowany jest w pierwszej kolejności osobom, które ukończyły Program Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjnych dla osób stosujących przemoc.
2. Adresatami Programu są dorosłe osoby stosujące przemoc w rodzinie, zarówno kobiety jak i mężczyźni.
3. W programie mogą m.in. brać udział:
  - 1) osoby, które z własnej inicjatywy zgłoszą się do uczestnictwa w programie lub zostaną zmotywowane przez służby;
  - 2) członkowie rodzin, wobec których została wszczęta procedura „Niebieskie Karty”;
  - 3) osoby wobec których zachodzi podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie;
  - 4) osoby skazane za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie, wobec których Sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary zobowiązując ich do uczestnictwa w Programie;
  - 5) rodzice, którzy mają ograniczoną władzę rodzicielską lub są jej pozbawieni w wyniku zaniedbań i niewypełniania funkcji rodzicielskich.

VI. Założenia teoretyczne Programu, reguły uczestnictwa w Programie oraz kryteria ukończenia Programu

1. Program realizowany będzie w cyklu rocznym lub półrocznym.
2. Program obejmować będzie sesje indywidualne i grupowe. Sesje będą prowadzone metodą warsztatową.
3. Część edukacyjna warsztatów skoncentrowana będzie na rozwijaniu umiejętności psychospołecznych, przekazaniu wiedzy nt. strategii kontrolowania własnych zachowań, efektywnego radzenia sobie z emocjami, poszukiwaniu rozwiązań, wzmacnianiu i motywowaniu.
4. Część terapeutyczna warsztatów ukierunkowana będzie na zmniejszenie przez uczestników skali zachowań opartych na sile i przemocy oraz utrwaleniu zmiany postaw oraz trwałym zaprzestaniu stosowania przemocy.
5. Sesje indywidualne stanowią kwalifikację diagnostyczną oraz konsultacje specjalistyczne, a także są adresowane do osób, które z istotnych powodów nie mogą brać udziału w sesjach grupowych.
6. Program realizowany będzie w systemie półotwartym lub zamkniętym, w grupie 10 - 15 osobowej, pracującej w cyklu: min. 5 - 10 sesji indywidualnych, od 8:00 - 20:00 dwugodzinnych sesji grupowych z częstotliwością 1 raz w tygodniu.
7. Łączny czas uczestnictwa w Programie osoby stosującej przemoc wyniesie od 60 h do max 120 h.
8. Uczestnik Programu dla jego zaliczenia zobowiązany jest do uczestnictwa co najmniej w 80% różnych oddziaływań (indywidualnych i grupowych).
9. Udział w Programie jest bezpłatny.

VII. Dokumentacja Programu

1. Wstępne rozpoznanie diagnostyczne - wypełnienie kwestionariusza o przemoc.
2. Karty ze sformułowaną diagnozą (wstępną, pogłębioną).
3. Opracowanie karty obserwacji i monitoringu zachowań.
4. Plan zawierający terminy i czas poszczególnych spotkań.
5. Rejestr prowadzonych konsultacji indywidualnych psychologicznych.
6. Listy obecności sesji indywidualnych i grupowych z podpisami uczestników oraz

prowadzących.

7. Notatki protokoły, inne dokumenty potwierdzające monitoring.

8. Dokument z wnioskami po ewaluacji Programu.

9. Faktury wydatkowania środków.

10. Dokumenty potwierdzające kwalifikacje zgodne z obowiązującymi przepisami prawa i staż pracy prowadzących Program.

VIII. Monitoring

1. Kontakt raz na kwartał z pracownikiem socjalnym/dzielnicowym/kuratorem sądowym odnośnie aktualnej sytuacji w rodzinie*.

2. Karta obserwacji podczas udziału w Programie.

3. Stały monitoring efektów programu przez 3 lata od dnia zakończenia Programu.

4. Dopuszcza się możliwość przeprowadzenia rozmowy z partnerami uczestników Programu.

5. Na etapie trwania Programu uczestnik może uzyskać potwierdzenie o zakwalifikowaniu się do udziału w Programie oraz dotychczasową ilość godzin uczestnictwa, zaś po ukończeniu Programu zaświadczenie o ukończeniu.

IX. Ewaluacja

1. Ankieta ewaluacyjna wypełniana jest przez każdego uczestnika przed i po ukończeniu cyklu sesji grupowych.

2. Wnioski z działań monitoringu i ewaluacji Programu zostaną wykorzystane do przyszłego doskonalenia metod Programu Psychologiczno-Terapeutycznego dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

* dot. osób skierowanych przez MOPR, Policję, Zespół Interdyscyplinarny, Grupę Roboczą, Sąd

z up. PREZYDENT MIASTA GDAŃSKA
ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA
GDAŃSKA

Alan Aleksandrowicz

**FORMULARZ ZGŁASZANIA UWAG/KWESTIONARIUSZ ANKIETY
ELEKTRONICZNEJ**

**do projektu Programu pn.: Gdańskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2024**

Konsultacje społeczne prowadzone na podstawie uchwały XVI/494/15 Rady Miasta Gdańska
z dnia 26 listopada 2015 r. ze zm.

CZĘŚĆ I - DANE OSOBY/PODMIOTU ZGŁASZAJĄCEGO UWAGI:

(dot. osoby fizycznej)

imię i nazwisko: .....

adres zamieszkania: .....

tel.: .....

e-mail: .....

(dot. osoby prawnej)

pełna nazwa podmiotu: .....

nr KRS (jeżeli dotyczy) lub innego rejestru (ze wskazaniem nazwy tego rejestru):
.....

adres podmiotu: .....

tel.: .....

e-mail: .....

imię/imiona i nazwisko/nazwiska oraz funkcje osoby/osób zgłaszających uwagi w imieniu
podmiotu: .....

Podpis .....

CZĘŚĆ II - UWAGI DO PROJEKTU PROGRAMU:

Zgłaszam/zgłaszamy uwagi dotyczące następujących części dokumentu:

LP.	UWAGI DOTYCZĄ NASTĘPUJĄCEJ CZĘŚCI PROJEKTU PROGRAMU (nr str., nr rekomendacji)	PROPONO-WANY ZAPIS ZMIENIAJĄCY TREŚĆ PROGRAMU	UZASADNIENIE
1.	I. INFORMACJE WPROWADZAJĄCE* nr str. nazwa wiersza		
2.	II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY nr str. nazwa wiersza		
3.	III. CELE GŁÓWNE I SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU nr str. nr obszaru nr zadania		
4.	Załącznik nr 1		
5.	Załącznik nr 2 nr str. pkt		
6.	Załącznik nr 3 nr str. pkt		

* Uwagę do jednej jednostki redakcyjnej tekstu (paragraf, ustęp, wiersz tabeli) projektu Programu należy opisać w jednym wierszu tabeli uwag. W przypadku większej liczby uwag, proszę dodawać kolejne wiersze.

Kluczula informacyjna dotyczaca przetwarzania danych osobowych

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) dalej RODO, informujemy:

1. Administratorami Pani/Pana danych osobowych jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku z siedzibą przy ul. Konrada Leczkowa 1A 80-432 Gdańsk.
2. W sprawach związanych z przetwarzaniem danych osobowych można kontaktować się z Inspektorem Ochrony Danych w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Gdańsku za pomocą adresu iod@mopr.gda.pl lub pod adresem: ul. Konrada Leczkowa 1A 80-432 Gdańsk.
3. Pani/Pana dane osobowe (imię i nazwisko, adres zamieszkania, nr telefonu, adres e-mail) przetwarzane będą w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych programu: Gdański Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2024 na podstawie:
  - art. 6 ust. 1 lit. c i e RODO;
  - art. 5a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
  - § 16 uchwały Nr XVI/494/15 Rady Miasta Gdańska w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2016 r. poz. 63 ze zm.).
4. Pani/Pana dane mogą zostać udostępnione podmiotom uprawnionym na podstawie przepisów prawa. Odbiorcami Pani/Pana danych będą też podmioty współpracujące z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Gdańsku m.in. zaangażowane w tworzenie Programu.
5. Pani/Pana dane osobowe po zrealizowaniu celu dla którego zostały zebrane będą przetwarzane w celach archiwalnych i przechowywane przez okres 5 lat.
6. Posiada Pani/Pan prawo dostępu do treści swoich danych oraz prawo ich sprostowania, usunięcia danych, ograniczenia, prawo do sprzeciwu.
7. Przysługuje Pani/Panu prawo wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, gdy uzna Pani/Pan, iż przetwarzanie danych osobowych Pani/Pana jest niezgodne z prawem.
8. Podanie przez Panią/Pana danych osobowych nie jest wymogiem ustawowym, nie ma Pani/Pan obowiązku podania swoich danych. W przypadku braku podania danych osobowych, nie będzie możliwe wzięcie udziału w konsultacjach programu.
9. W związku z przetwarzaniem Pani/Pana danych osobowych nie będzie dochodziło do zautomatyzowanego podejmowania decyzji, w tym profilowania.

z up. PREZYDENT MIASTA GDAŃSKA
ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA
GDAŃSKA

Alan Aleksandrowicz

REGULAMIN PRACY
Zespołu ds. konsultacji projektu programu Gdańskiego Programu Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2024

§ 1. 1. Zespół obraduje na posiedzeniach zwoływanych i prowadzonych przez Przewodniczącą Zespołu, przy czym dopuszcza się zdalną formę organizacji posiedzeń.

2. Pod nieobecność Przewodniczącej Zespołu, posiedzeniu przewodniczy wskazany członek Zespołu.

3. Decyzje Zespołu podejmowane są w głosowaniu jawnym, zwykłą większością głosów, w obecności co najmniej połowy jego składu.

4. W przypadku równej liczby głosów „za” i „przeciw” rozstrzyga głos osoby prowadzącej obrady.

5. Za organizację prac Zespołu, sporządzenie protokołu, powiadamianie członków o terminie i miejscu spotkania odpowiada osoba wskazana przez Przewodniczącą.

6. W protokole z posiedzenia zamieszcza się porządek posiedzenia, wnioski i decyzje podejmowane przez Zespół.

7. Protokół jest odczytywany na zakończenie posiedzenia Zespołu, przyjmowany zgodnie z ust. 3 i podpisywany przez członków Zespołu biorących udział w posiedzeniu.

§ 2. 1. Zespół opracowuje raport podsumowujący z przeprowadzonych konsultacji Programu w terminie nie dłuższym niż 4 dni robocze od zakończenia konsultacji, który przedkłada do akceptacji Prezydentowi Miasta Gdańska.

§ 3. Dokumentacja z konsultacji podlega archiwizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa

z up. PREZYDENT MIASTA GDAŃSKA
ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA
GDAŃSKA

Alan Aleksandrowicz